

SAZKEDİŞİ

sayı 21

taci uslu

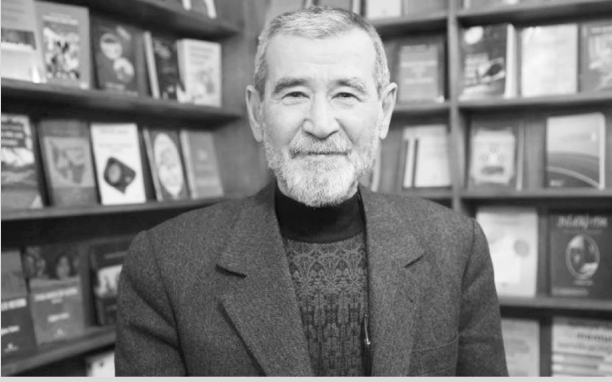
kapı çalınca geldin / akşamın ansız bir zamanında / ansızın vuruldu akışı kalbimin / yağmur yağarken geldin / dağlarına yaslanmıştık ortaçağ kalbimizin/ayrıldığıımız son sevgiliydi oysa ısıttığın gitarın / ilahilerle mırıldanıyordu ilk bestesiyle sabah / makamına ortak olmuştun rakıma kürdilîçargâh / bilinen bir kilisenin orgunu okşuyordu oysa bach.

Taci Uslu; 1956 – ∞

- ahmet telli
- koray feyiz
- hicran aslan
- dilek değerli
- dolunay aker
- tugay yazıcı
- volkan hacioğlu
- dizdar karaduman
- ilkiz kucur
- nurgül ulu
- özgür balaban
- ayşe özgür aydoğan
- tan doğan
- nilsun usluoğlu
- hülya deniz ünal
- erkan karakiraz
- yusuf araf
- mustafa dursun
- ozan eren
- rukiye taşkın
- m. mahzun doğan
- devrim dikkaya
- sarp keskiner
- aprilia zank
- baki yiğit

Dünya Şiir Günü Bildirisi, 2020

ahmet telli

"Dünyayı aşklaştırmanın özel bir edimidir şiir. Referansları özgürlük, adalet ve vicdandır. Özgürlüğe evrensel, adalete toplumsal ve sınıfsal, vicdana bireysel olarak yaklaşır ve özümser; onları insani ve estetik boyutlarda yeniden üretir.

Şiir her türlü inanç sisteminin ve ideolojilerin sınırlandığı dar algı aralıklarının karşısına, dinamik ve sınırlanmamış bir kadrarla çıkar. Bu kadrardan uzanarak kucakladığı ufuklarda şair de, şiir alımlayıcısı da özgürleşir ve zenginleşir. Bu bağlamda, dili de tıkızlaşmış hâlden kurtarıp sözcüklerin özgürleşmesini sağlayan şiirdir.

Şiir, içinde yaşamak zorunda bırakıldığımız bu karanlık dünyanın yerine ısıtılı, kardeşçe ve yaşama sevincinin rüzgârıyla dolu bir dünyayı geçirir; bunun olabilirliğini gösterir ve hepberlikte'liğe çağırır. İnsanların köşeye sıkıştırılmışlıklarına karşı, onların birlikte gösterebilecekleri tükenmez gücü; tek düşürülmüş bireyin horlanmasına ve aşağılanmasına karşı, insan tekilinin el değmemiş zenginliklerini ve yaratıcı coşkularını sezinletir.

Şiirin zihnimizde şimşekler çaktıracılabilen gücü, hayat ile geçmişmiş bir duygu – düşünce – imgelem diyalektiğinin yapılandığı yaratıcı bir süreçte oluşmasından kaynaklanır ve ayrıca bu nedenle her şiir, biriciktir. Sistemin dayattığı aynılaşıma ya da aidiyet kalıpları yerine, "kendini" olabilmek ve ben'i, biz'e taşıyabilmek için, özgürleştirici imgeleriyle sezgisel aklın hayata çağırılmasının da yoludur şiir. Düşlerinin ve bilme merakının öznesi olamayan insan, verili hayatın bir nesnesine dönüşür. Şiir ise, kazandırdığı imgesel düşünüş sonucu "hayır" diyebilme cesaretini hatırlatır kişiye.

Doğayı, toplumu ve insanı anlayan ve gelecek sezgisinin ışığını bilincin ekeneklerine sızdıran şiir, olmuş bulunanla ve olmakta olanla bağını kopartmadan, ütopyamızı çiçeklendirir. Biz ki, o ütopya bugün, şu an hayatımıza neyi çağırabiliyorsak, onu yaşayabilmeliyiz. Bu durum, şiirin gerçek ile uyumsuzluğunu, onun gerilimli bir alan olduğunu duyumsatmaktadır. Şair, bu gerilimin sancılarını göze alan kişidir; gerçeğin hâl ve gidişine itiraz daima şiirden gelmiştir çünkü. Gerçek, yalanla yer değiştirdiğinde o, kendi hakikat'ini kurar; gerçek diye belletilen yalanların perdesini aralayarak, hakikat olanı gösterir. Bu nedenledir ki, iktidar odaklı hangi güç varsa, şairi ve şiiri sakıncalı bulmuştur. Şiir ise itirazlarını yükseltirken, ölüme karşı yaşamı, karanlığa karşı şavkı, savaşa karşı barışı, sömürüye karşı alın terini, kısıtlamalara ve zulme karşı özgürlüğü savunmaya devam eder; bir yandan da her türlü ötekileştirmeye karşı durur.

"Gülün gülle tartılacağı" bir dünya, aşk hâlinde bir dünyadır ve bu, şiirin düşüdür. Şiir, önce kendini aşk'laştırarak yola koyulmakta ve tahayyülün sınırsızlığına doğru kanat vurmaktadır.

Dünya Şiir Günü bütün bunları yeniden hatırlamak ve hatırlatmak olsun."

Altay Ömer Erdoğan ve "Mızıka Çalan Çocuklar İçin İlk Yardım Bilgisi"

Yapısızlaştırma, bir eseri diğer eserlerle ilgili mümkün olduğu kadar ayrıntılı bir şekilde analiz etmeyi amaçlayan edebi bir eleştiri tekniğidir. Başka bir deyişle, yaratıcı Jacques Derrida'ya göre, "metnin dışında hiçbir şey yoktur"... Çünkü her yazılı kaynak kendi içinde bağlantılı bir metindir; Derrida, hiçbir nesnelliğin mümkün olmadığına inanıyor-du. Temel amaç, yaratılışın bağlamını inceleyerek çalışmanın neden yaratıldığını anlamaktır: Tarih, çağ, kültür, toplum ve diğer benzer çalışmalar... Yapısızlaştırma kullanarak bir şiiri analiz etmek için ilk adım, yüzeysel anlamı aşağıya koymak olmalıdır; kelimeler ne diyor? Şiir seninle nasıl konuşuyor? Şiir incelemelerinin çoğu, daha derine inmeden 'yüzeysel' anlamına odaklanır. Şiirin nerede ve neden yazıldığını ve hangi amaç için yazıldığını bulmaya çalışmalısınız: Kültürel normlara bir cevap mı yoksa kendi kendini incelemenin bir yansıması mı? Şair kimdir ve bu zaman içinde neden bu şiir ya da eser bu kadar önemlidir? Ayrıca tarihsel bağlam da önemlidir. Pek çok şiir doğrudan halkın duyarlılığını yansıtırken diğerleri bilinçli olarak popüler düşünceye karşı çıkıyor. Şiirin zamanı nasıl yansıttığını anlamak için şair ve yaşam tarzı hakkındaki bilgilerimizi kullanmak önemlidir. Derrida'nın açıkladığı gibi yapısızlaştırma adım adım bir süreç değil bir 'bütün' olarak elementlerin sezgisel bir incelemesidir. Bana göre de şeylerdeki sez-

gisel yaşamı, deneyim yoluyla edinilen bilgilerden daha değerli ve daha doğrudur, küçük bir şiir bile bize evrenin gösterimini, ruhun gizemini, konuyu ve tüm nesneleri bir defada ortaya çıkarabilir.

Bu bağlamda, 2000'li yıllar şairi Altay Ömer Erdoğan'ın son yayımlanan kitabını inceledim. "Mızıka Çalan Çocuklar İçin İlk Yardım Bilgisi" adlı bu kitabında şair, tüm doğal güçlerin dünyadan çıkmasını, kaosun üstesinden gelmesini ve güneşe bakmasını emrediyor sanki. Hayat, ışık istediği için, her canlı görmek ister, embriyo neden arar? İşte bu nedenle; "ev boş / yoksun ya! / boşluklarla yoklukları yarıştırıyorum / önündeyim, arkadayım / ya sağım, solum, / her şeyi birbirine karıştırıyorum / içindeyim, dışındayım / yok tek çıkar yolum!" (s:88) diyor, "boş ev" adlı şiirinde yer alan dizelerinde şair. Böylece dünyayı doğrudan düşünerek anlayan ve dünyaya konu olan 'başlangıç' noktamızı güçlendiriyor. Anladım ki 'fe-tüs' ve 'zihin'; bunlar şiirin ölümsüzlüğünü belirleyen iki kutuptur ve yeniden canlandırılan tohum aracılığıyla - bu sebep yüzünden - yazarlar. Böylelikle anında ve gerçek samimiyetle iç içe geçmiş bir şiiri olduğunu gördüm Altay'ın.

Yine bana göre, yapısızlaştırma, Altay'ın şiiri gibi olmalı... Hegel'in bir başka referansı da ekonomiyi artırıyor. Bir şiir (veya şiirler) hakkında bir açıklama yapmadan önce, tüm ansiklopedilere ihtiyaç duymamızın nedeni, karmaşık bir geçişler ve ayrımlar dizisi ile yerini alma yolunda yatmaktadır. Şiir sadece müzik ve resim arasında hareket etmiyor; ayrım modları çok çeşitlidir. Örneğin, iki şekilde nesirden farklıdır. Bir yandan, ifadesinde, nesneyi ön plana çıkarmasından daha ilkel, daha temeldir (evrensel olanı bireydeki yaşam varlığından henüz ayıramayan bir bilmece olarak da çözümü aranabilir). Şiir, insan ifadesinin orijinal şeklidir. Fakat diğer yandan, nesir çağında şiir; felsefenin kendisini anlayışın çöküntüsünden ayırdığı şeye benzer bir şekilde ayrır-

malıdır kendisinden... Altay'ın dizelerinden çıkardığımız tanım, şiirsel algıyı yansıtıyor: Nesir büyülenmiş diye yazıyor 'Modern Şiir', görsel düşüncelerden oluşan bir müzik, bir fikrin sesi... Şiir, evrensel olanı, felsefe ve bilimsel düşüncenin yaptığı gibi (sırasıyla aralarında kurulan bağlantı yoluyla ya da yalnızca ilişkilerinde düşünen şeyler gibi açıklıyor) soyut bir şekilde ifade etmez, ancak bunu canlandırdığı şey olarak canlandırır ve böylece şiirdeki birleştirici güç, gizli çalışmak için yapılmıştır. Şiir dili, şeylerin diline aracılık ederek, gizliliğin evrenselliğini gösterir. Şiirin yasası o zaman sadece onun ortadan kalkması değil, aynı zamanda onun yasasının da kaybolmasıdır bir bakıma: Şiirin amacı, hakkında konuşulan şey değil, pratikteki varlığıdır, görüntü ve konuşmadır. Bu şey yine de ortaya çıkmıştır ve bu yüzden evrensel olan şey, şiirdeki görünümün içinde kaybolarak, olduğu gibi, görüntü ve dil ile değiştirilmesinin sonucu oluşan yasaya göre yönetilir. Yeni bir dünya gerçektir ancak kendi içinde bilgeliği taşır ve her şeyi ve özellikle insanı kristalize eder. Sadece bir kıvılcım, dedim: Ve işte burada Altay'daki ısıltı daha da güçlüdür, cehennem bile yanıyor: "beni biç yeryüzünün ilkel orağıyla, / yanılan bir ben var benliğimde / kırgınlığım kalıcı bilirsin, bizim oralarda özlemektir saatlerin adı / çalıp çalıp söylemektir hiç söylenmemiş bir şarkıyı / orta yerinden / sonra aşk dağıtılan konukluklarda payına yağmur düşmektir / bu düş, düşürüyor beni kalbimdeki dipsiz kuyuya / uyuya uyuya büyüyecek bu toplum kendi bataklığında!" dizeleri (çirkinlik salonu; s:116) insanı kalbinden yakıyor, alevi caydırıcıdır ve cürufu parçalıyor sanki kıvılcım ateşin mikrobudur, insan sevgisinin kalbidir. Altay'ın şiirlerini okuyunuz ve içinde yanıp sönen ateşin bir parçasını alınız ve ışığın nereden geldiğini anlayacaksınız o zaman. Devam ediyorum: Altay'da görüntüler, iyi bir şekilde filizleniyor, düz büyüyor; görüntüler haklı: İnsan alanı, sağlıklı ve saf

bir sadelikle arındırıldığında, insandan insana bulaşan kesin ve gerçek bir nedene sahiptir çünkü. Altay'ın şiirlerinde çok net, anlayışlı ve aydınlatıcı bakışlar var. Görmek - diğerini görmek arzusu - şairin doğrudan etkisidir dünyaya. Ateşli gözüyle şair, dünyayı dönüştürür. Dünya artık şairin kendisine dokunduğu kadar 'umutsuz' değildir. Şair, insanın cesaretini de fark etmesini sağlar. Ben, Altay Ömer Erdoğan'ın şiirini 'yapısızlaştırma' teorisi ve dünyadaki derin keşifler ile birleştiriyorum ve şairin aşağıdaki "elbise dolabı" başlıklı şiiri üzerine düşüncelerimi belirtmek istiyorum. Şöyle ki, Altay'ın şiirleri, benliğin daha iyi anlaşılması için bir anlayış ya da en azından bir yol sağlamaya başlayarak okuyucuyu etkiler. Yukarıda açıkladığım gibi, bu anlayış tamamen psiko-duygusal bir seviyede, dışa karşı bir biçimde içsel bir şey olarak tanımlanır. Okuyucu, Altay'ın rehberliğinde yaptığı iç araştırmaya devam ederken, onun şiirinden ayrı kalmasının imkânsız olduğunu bilir çünkü Altay, dairesel bir mantık yaratıyor: Şiiri okuyucuyu etkiliyor ve okuyucu şiirle etkileşime girdiği için şiirle uğraşmaya zorlanıyor. Bu nedenle, Altay, şiirinde okuyucu tarafından benliğin araştırılması için okuyucunun katılımcı olmasını isteyen 'belirsiz' bir ortam yaratıyor ve şair, şiiri aracılığıyla okuyucuyu kendi keşif sürecine girmeye davet ederek, sürecin sonucunu değil, kendisi için önemini vurguluyor. Altay'ın dizelerini temsil etmesi bir süreçtir çünkü ve onun dizelerini oluşturma ruhu, şansın yaratabileceği düzene karşı, bir deney ve açıklık ruhudur. Şairin imgelem kullanımı, 'belirsizlik' yaratma sürecinin ayrılmaz bir parçasıdır; çünkü birçok olası yorumu görür ve çeşitli anlamları anlama sürecinde okuyucuyu şaşırtır ve Altay'ın şiirindeki 'belirsizlik', okuyucunun yorumlaması için bir fırsat yaratır. Ben, okuyucunun birden fazla anlamın şiirin bağlamını desteklediğini bilmesi gerektiğini ve okuyucuların Altay'ın şiirini, sadece kendi yaşamlarında kıyaslanabilir bir sahne veya deneyim bularak anladıklarını düşünüyorum. Her okuyucu,

onun şiirine ait kendi yorumunu geliştirir ve şairin şiirlerini aktif katılımcılar olarak kullanmalarına olanak tanınması durumunda ise, söz konusu şiirlerin kendi anlamını bulabileceğine inanıyorum ancak.

Birlikte okuyalım: "şehrin girişinden sessizliğe yürümüştük / çürüterek dallarında olmayı bekleyen yordamları, / alıştık göğün ve yıldızların kardeşliğine / ay büyürken ışıttıyordu kimsesiz damları. / bir kapı hep kapıydı kendine ve ötekine / o kapıdan geçişimizi düşmanlar da görsün isterdik, / hayatında hayat konuşulan evlerin gölgesi avlu-ya / düşerken gözümüzü kırlangıçlara dikerdik. / bir oda ve temiz çarşaflardan başlayıp / mermer diline dost sözler koydun sofraya, / az ama öz söylensin diye fiyakalı şiirlerde / gerek kalmasın diye taşralı tafraya. / gölgemizi düşürdüğümüz her yer bizimdi / bütün diller hemhâldı yaralarımıza, / ne kadar susarsak o kadar büyük olurdu / kuşlar mevsim telaşları eklerdi aylaklığımıza. / üniformasını kirli sepetine atmış sıra neferiyiz / elbise dolapları askı tutmuyor çıplaklığımıza!.." (s:95).

Yukarıdaki dizelerde bir görüntü oluşturmak gerçekten içselleşmek demektir, işte, bakınız! Gündelik yakınlığın rengine batmış olan, henüz görülmemiş olan şey, şimdi yeni bir görünüm için yeni bir nesnedir. Altay'ın netliği ile aydınlatılan manzara, gereksiz geçmiş etkiliyor, yakın geleceği ve görüntülerin güzelliğini görüyor. Şair belirsiz görüntülerin güzelliğini keşfediyor. Bu, şair tarafından bize bildirilen ve açığa çıkan insan kaderinin bir parçasıdır ve şair, kader güçlerini bulmamıza yardım ediyor. Siz, geleceği güzel, mutlu ve neşeli bir görüntüde bulmanın çok önemli olmadığını iddia edebilirsiniz. Ancak geleceğin güçleri komplo niteliğindedir ve insanoğlunun kalbinde mutluluğun ihtişamını ekiyor olmak ve tek bir umut kıvılcımı fırlatmak demek, insanın yaşamına yönlendirilen makul ve yeni bir

ateş de yakmak demektir aynı zamanda. Şair bunu yapıyor. Kendi dizeleriyle, "Sessizliğin sesi olmak. Belki de bütün mesele bu! / Türkçenin dalgın yörüngü*, uğramadı daha soframıza / oysa kuş kanadından alfabe, / som mızraklardan meseller devşirdik / yüzümüzün ihtiyar tarihten miras aldığı kuşkuculuğuna, / çoğalmak istesek heves azalıyordu / bazı bazı hayata teğet mutluluklar / okutuyordu içimizdeki yetim öfkeyi panayır kalabalıklarına / çünkü her anlamlı dokunuş bedelini ödemiştir" (*Gülten Akin, berhava; s: 43).

Altay'ın okura ilham veren bir şair olduğunu söyledim. Evet, ama onun faydalı etkisi bununla sınırlı değil: O, ilham verici ufuklar keşfederek, bize 'uyanış' dinamiklerini veriyor. Şimdi "hançerin yenilgisi" adlı şiirinden birkaç dize okuyalım: "upuzun bir ah'ım boynunda çilingirin / ey kısa çöpün hakkını tarihten aşırın / kapısında kul olmuşum turfanda ilminin / o bakışta ki nice nice hedefini şaşırın, / oysa on beş tatil simâlarıyla devlet dersinde / Osmanlı'yı yeniden yeniden kurup / geriletmektedir bir saat ve en şanlısı / öğretmen kürsüsünde zambağını unutup / cilâlamaktadır en derin arzusunı, / anahtarları çalan bir çingenedir*" (*Ece Ayhan, hançerin yenilgisi; s:54). Devam edelim şiiri okumaya... Okuyucuya "yeni çehre ocağı kapatılmış / içbükey bir aynaya dökülüyor tüm nehirler" (s:57) derken şair, bunu umutsuzluktan değil, durgun sulardan sadece bencillikten, tekdüzelikten 'mahrum' olduğundan söylüyor. Demiştim, Altay'ı okumak; bize hem hayatı hem de insanları sevmek için canlandırıcı bir etki yaratır ayrıca insanın şiirsel ilhamını delme arzusunun da kazanmasına yardımcı olur. Bu daha güçlüdür çünkü tekrar başlar, genç ve güçlü bir yangınla arındırılmış gibi... Anka kuşunun efsanesi gibi... Yeniden canlanma efsanesi... Yaşam ve ölümün diyalaktığı... Acı ve umutsuzluğun zaferi... Ve yıkım gibi...

Ben, şairin şiirinin 'yeni' ve 'uygulanabilir' her şeyi bir araya getirdiğini daha önce söyledim.

Burada şair kalıcı olarak kurulan ve sonsuza dek mobil olan bir 'çelişki' içerisinde değildir. Onun dizelerinde 'fetüs' ve 'zihin' işbirliği yapar ve şairin mutlak sadeliği ile çizilen görüntüler hem bir güzelliğe hem de gerçeğe ulaşmasını bilir.

Şimdi "halk günü" adlı şiirinden birkaç dize okuyalım ve bitirelim:

"halk bugün parçalı bulutlu Olric,
kurtuluşumuz yer yer sağanak, yer yer don tehlikesi,
inadına göğe bakıp duruyoruz ya her adımda,

adımızla başlayan bir şiir yazılmamış olsun diye,

biz yine de heyecanlı, biz yine de korkağız tüm açıklara,

biraz açıklık bulsak kapı ile sokak arasında,

güneş sızdıran balçığın gösterdiği bir harf gibi

gider yazılırız beyaz zambaklı karatahtalı bir okula" (s:114).

OKUMA NOTU: Altay Ömer Erdoğan, "Mızıka Çalan Çocuklar İçin İlk Yardım Bilgisi", KÇP Kitap Dip Serisi: 17, 1.Basım: Mart 2019, s: 125, Ankara.

tanrı beni dansa kaldırdı hicran aslan

uzuvların anıları vardır
bana neden bakmadınız yani içime
sese döktüğüm yarımış
tekno kıyametçiler
daha
insanların acımasızlığına dehşetten
orgazm oluyorlar
daha
kendimize algımıza hayretle

taracha dedi:
badem çiçeklerine yazılı
kasideler okudum
ve bir alarmin içinde uyuyandım
kokuların ağzını açtığı o mezurada
yazdıklarını gücendirenler vardı

ben artık kendime ayrılık
kendime aşk
kendime intihar mektupları gönderdim
tutum kırmızı bir kız
elbisesi gönderdim yumuşacık

ironi zırhı kuşandım kapat!
ironi zırhı kuşandım kapat!

ölü beyaz

dilek değerli

Plastik çiçekli bakışlardan kaçıp
dağdan dağa uluyor kalbim
gecenin boynunu sıkın parmaklarım neon ışıklı
yazdıkça karanlığı kalemimde dikenler
sütün üstünde kirpik, denizin üstünde dal
gecenin yüzünde kan mürekkebi
zehirlenmiş köpekleriyle titriyor sokak
duvarların içi vahşi adamlar filmi
karatahtada kalan son beyazı siliyor
beyazperdede bir karga.

Suluk kesen toz mevsiminde
her gün bir trenin önüne atlıyor kalbim
denize kavuşur mu gözlerden taşan ırmak
kilidin içinde kırılan anahtardı belki tutku
paspasta çırpınan bir serçe
kuşları vuran sapan mı, taş mı, çocuk mu
rüzgâra açık bazı soruların yanıtı
düşündükçe bir matruşka daha giriyor labirentime
alakarga bir tüyünü koparıp veriyor
yarısı kara yarısı beyaz.

Tipi dinince yine toz mevsimi
sirkte beş top oynuyor fil hortumuyla
portakal soyuyor bir cambaz telin üstünde
sirkın en şiddetli karasının pembeye boyanmış
kapıyı açma çilingir
bardaklar boş, merdiven dönüyor
başımda çivili bir bere
kabuğundan ayrılamıyor ceviz
paramparça olana dek.

öteden beri / 2

evreni tedirgin eden bir şair: t.s. eliot

Modernist şiirin temel köprülerinden T.S. Eliot'ın bütün şiirleri Everest Yayınları tarafından yayımlandı. Samet Köse'nin titiz çevirisi hemen fark ediliyor. Çeviride kulağı tırmalayan şiirdeki sesi, anlamı ve imgeyi duymamızı engelleyen o çarpık anlatım bu çevirinin dünyasından çok uzak. Eliot, modernist şiirin önemli yapıtaşlarından. Yeats, Pound ve Eliot üçgeninin tamamlayıcısı. Pound'un özellikle altını çizmekten geri kalmadığı şair. Gelenek mefhumunu sıkı sıkıya aktaran, geleneğin özünde barındırdığı yeniliği göstermeye çalışan, modernist atılımların tamamında görüldüğü gibi geleneği sadece eklemelenme olarak algılamayan bir şiir. İkinci Yeni'nin özellikle düşünce ayağını sağlamlaştıran alt yapı Eliot'ın düzeneğinden vücut buluyor.

Dilin kökeni neresi olursa olsun eğer uzak akrabalarıyla da konuşuyorsa ve inşa edilen yapı şiire aitse gerçekliğin tozlarından arınmış yaratımı bizi usta bir şiirin damarlarına götürecektir. Gerçeklik, kalıtsal kökenlerini bırakmamak için elinden gelen her şeyi yapar. Sanatın gerçeği gerçek ellere bırakmasının macerası da burada başlıyor. Gerçeğe bir kök biçmek ve o kökün doğasını bozmadan yaşamasını sağlamak, Eliot'un şiirleri kökten değer, özveri ve bilinç yaratmıştır.

Gözlemlerini zaman ve mekânla örtüştüren şair yaşadığı sorunları bir ölçek üzerinden

tahlil edip kararsızlığını geri plana alarak atmosferi aktif bir lokomotif gibi canlandırıyor. Eliot'ın sokaklar, insanlar ve ince ayrıntılarla donattığı şiirler, şehirle kurduğu temas, ben'in imgesini kullanmadaki ustalığı, şiirin içine gizlenen doğal sahneyle ilintili. Doğal sahne, şairin dünyayla kurduğu ilişkidir. Eliot'ın şiirlerini okurken siz de o sahnenin bir unsuru olabilirsiniz. Siz de bir cevap arama yerine sunulan an'ı değerlendirmeyi düşünebilirsiniz.

Eliot'ın şiirlerinin başköşede tuttuğu vazgeçilmez tema: zaman. Neredeyse modernist şiire aynı cepheden bakan birçok şairin içinden çıkmadığı fakat içinde olmaktan da mutlu olduğu bir temadır zaman. Kuşatıcı dünyanın dirseklerine inanmamanın çeşitli versiyonlarından biri. Eliot, zaman hakkındaki düşüncelerini şiirlerini de sorularla harmanlayarak oluşturuyor. Yine zamanı gözlemlerken öncesine yerleştirdiği atmosfer muazzam bir karşılama aracı.

"Ve gerçekten zamanı var

Pencere camlarına sırtını sürterek

Sokak boyunca kayıp giden o sarı dumanın;

Zamanı var, zamanı var

Karşılaştığın yüzleri karşılayacak bir yüzü hazırlamanın;

Zamanı var cana kıymanın ve yaratmanın,

Ve zamanı var tüm işleri ve günlerinin

Alıp tabağına bir soru bırakan ellerin;

Zamanın var senin ve zamanım var benim,

Ve daha da zamanı var yüzlerce kararsızlığın,

Ve yüzlerce öngörü ve düzeltmelerin,

Daha tadına bakmadan tost ile çayın."

Zamanı onun gerçekliğiyle onun yansıttıklarıyla onda gördükleriyle ona söylediklerini kendinde tarttığın sonuçlarla dengeleme. Eliot'un dengeyle atmosferi yan yana kullanma-

sı kayıpları azaltıyor. Bu şiirin kaybına dair bir önlemdir. Modernist şiirde çatıyı oluşturken şiirin malzemesine katılan içerikler geçiş aşamalarını yaşadığı normun toprağına göre işlemelidir.

Şiir, içeriksiz ve düşüncesiz bir nesne değildir. İçeriği soyutlarken özün unutulması ortaya kökenini göremediğimiz bir madde bırakır. Yapay ve cılız... Tekniğin bariz hunharca şiiri işgal ettiğini görmek kendisi ne kadar ustaca yerleştirilmiş olsa da şiirin hummalı dünyasını harekete geçiremez. Eliot'un bir başka şiirinden bir bölüm söylemek istediklerimi daha da netleştirecektir.

"Ve ben değişen her kalıba girebilmeliyim
Anlatım gücü bulmak için... dans etmeli, dans
Dans eden bir ayı gibi
Papağan gibi ağlamalı, maymun gibi çene çalmalıyım.

Biraz hava alalım, bir sigara esrikliğiyle –"

Saf düşünce, yoğunlaştırılmış bir dille birleşip anlam arayışını imgenin kendi dozajında kullanırsa dili ya da dil karışıklığını ön plana almaya gerek duyulmaz. Eliot'ın şiirleri, salt şiir olmakla kalmayıp öğretici bir dil dersine de benziyor. Bunca çoraklığın arasında T. S. Eliot okumak güzel bir ülkeye varmaktır.

tırtır soluğu tugay yazıcı

hiçliğin musluğundan doluyor
kemiklerim
birikiyor dağ kesik kesik
ellerim kibrit kibrit
pervazıma yıkılan dil...

bıçkın dip, ışıkın boyun.
izine inilmez bir ürpertinin
ipiyle iniyorum yatay fısıltıya

atıyor nabzımda kuşlar
sayıklayan imparatorlar...

sürgün etimde ateşlenen barut
yaprak yaprak kemiriyor içimi

bir tırtırın
soluğundan soluyor zaman

uzun, uzundur sessizlik

volkan hacioğlu

Uzun, uzundur sessizlik
Düşündüğü kadar yaşar
Yaşadığı kadar büyür
Çocukluğundan dışarı.

İnandığı dostları, yarım kalan dilekler.
Eksik bir yemin, yitik bir söz
Belki geçmişte kalan
Yarınlardan sonra.

Bir aşkın öğleden sonrası.
İkindi vakitlerindeki sükûnet.
Takvimlerde olmayan
Uzak bir mevsim.

Longfellow'un kayıp gençliği
Esir kaptanlar, İspanyol denizciler
Laponya rüzgârının vasiyetidir,
Vasiyeti parçalanan dalgaların.

Seher vakti caddelerinde
Usul usul gezilen şehirler.
Bir orman şöminesinin harareti
Kuzey dağlarının ateşi.

Geri dönmeyen güvercin.
Hesperidler'in bahçeleri,
Yeri bilinmeyen bir mezar
Hatıralarda kalan.

denize doğru gül: neval savak

Amasyalı bir babanın oğlu, babasından kendisine bir silah almasını ister. Babası oğluna "Tamam alacağım; ama önce sana başka bir şey alacağım, onu iyi kullandığında sana bir silah alırım." der. Baba, oğluna bir saz alır ve oğlu onu çalmaya başlar. Sonunda giderek ustalaşır, bu saz sayesinde sanki yaşamla bütünleşir. Bir gün baba, "Oğlum sana bir silah aldım, bak." deyince oğlu "Baba, benim silahım artık bu saz, Bundan iyi silah mı olur?" der.

Her çocuğun babası, koşulları elverdiğince onların istediklerini yerine getirmeye çalışır. Burada bir ebeveyn olarak çocuğun her istediğini almak yerine, ona en gerekli ve yararlı olanlar başta olmak üzere onun yaşamını güzelleştirebilecek, gizli kalmış yeteneğini ortaya çıkarıp geliştirebilecek doğru tercihler yapmalı çocukları için. Yukarıdaki anekdottaki gibi.

Günümüz modern toplumunda giderek yalnızlaşan insan, öyle ya da böyle kendini ifade etmeye her zamankinden daha çok gereksinime duyuyor. İnsanın varoluşunu, içsel duyusunu, yaşadığı hayatın zorluklarını ya da güzelliklerini anlatma, paylaşma gereksinimi; kendini ifade edebilmesi ve hayata karşı savunabilmesi için en iyi reçete herhangi bir sanat disipliniyle uğraşmaktır. Neval Savak da bunu şiire sarılarak yapıyor. Şiir, hayata karşı en büyük savunma silahı onun.

İlk şiir kitabı Siyah Avuntu (2016) den sonra

2017'de Saklı Çöl, 2018'de ise Tenuçumu kitaplarını art arda çıkardı. Bu üç kitabın ardından Denize Doğru Gül (2018) adlı kitabı geldi. Bakıldığında her yıl bir kitap yayımlamış Neval Savak. Bir anlamda o, şiirle yatıp şiirle kalkıyor. Okuyor, yazıyor, üretiyor. Hem kendi deneyimlerini, hem de hayatı kendi özneliği içinde yeniden yorumlayıp kurgulayarak şiire dönüştürüyor.

Denize Doğru Gül kitabında elli şiir yer alıyor. Bunlar, kısa ve orta uzunlukta şiirler. Şiirlerin tümüne bakıldığında ana izleğin aşk olduğu görülüyor. Bu izlek, şiir öznesinin aşka dair duygularını dile getirdiği, âşık olduğu sevgiliden aradığı karşılığı bulamadığı, daima hüsrarla sonuçlanan bir aşk. **"dağ mıydı yıkılan ayaklarımıza sel mi bastı kalbimizi / karanlıkımış zindanmış / çilemiş tuzum azar azar / gelmiş ölüm hoş gelmiş aşk bitimi"**(s.8, Kum Sahra Zen)

"la nila lani la / yaşanır tek başına aşk elem ile yarılır göğsümün kemiği / ey içimde okyanuslar aşan asa aşkın y hali / insan ki nasıl çıkar bir aşktan / nasıl dönüşür hiçe ansızın bir yabancıya / insan ki..."(s.16) Şiirin bu dizelerinde aşk, şiir öznesi için elem ve yalnızlıktan başka bir şey değildir.

Ölüm, aşktan sonra en çok kullanılan izlek kitapta. Bu durum, şair öznenin içinde bulunduğu ruh halinin, yaşadığı çaresizliğin ve bunalımların psikolojik ve trajik boyutunu gösteriyor ki zaman zaman ölüm ve intihar duygusu, şair öznenin insanı hiçleştiren bu acımasız dünyanın baskı ve zulmü karşısında tek kaçış ve kurtuluş seçeneği oluyor bu dizelerde. **"artık günler bir idam mahkumunun / son arzusuna çakılıdır / balta limanında yasalar / basa basa bir aşk bite bite / ölüm gelir sarışın düşer"** Bu dizelerinin yer aldığı Sur ve Sarı Yıkıldı Göründü Ölüm(s.9) başlıklı şiirde aşktan kalbi kırılmış bir şiir öznesinin acılarla yoğrulmuş, pişman-

lık dolu yüreği çok güzel anlatılıyor.

Kitapta diğer bir izlek de yalnızlık ve yabancılaşıma olarak beliriyor. Günümüz modern kent insanına küresel kapitalizmin dayattığı ağır ve ezici yaşam koşulları, insanı bir yandan yaşadığı çevreye ve topluma diğer yandan da kendine yabancılaştırırken aynı zamanda bireyin yalnızlaşmasına da yol açıyor. Neval Savak, şiirlerinde hem şair özne olarak hem de şiir öznesinin ağzından yaşanılan bu hayatın acımasızlığını ve dayanılmaz gerçekliğini özgün imgelerle çarpıcı bir biçimde dizelere döküyor. **“kış gibi sarılıyorsun belki narin yastıklarına / altında yalnızlıktan kırışan çarşaf-lara / seninle tamamlanıyor yarumluğum seninle başka”** Seninle Yürümeye Alışık Aşık (s.) başlıklı şiirin bu dizelerinde aşka ve sevgiye susayan şiir öznesinin yalnızlığını sevgiliyle birlikte olmanın dışında hiçbir şey gideremeyecektir. Şair özne, yalnızlığıyla düşe kalka sürüklenip gider. Sonunda **“yalnızlığın koyulaşan renginde yar dedim yaralayana”(s.21)** diyerek yalnızlık ve sevgili ikilemini bir kez daha hatırlatır okura.

Erkek egemen zihniyetin kadına yönelik her türlü baskı ve şiddeti izlek olarak Neval Savak'ın şiirlerinde kendini hep hissettirir mutsuzluk ekseninde. Kitapta bu izleklerin yanı sıra eşzamanlı olarak iç içe geçmiş ayrılık, özlem, hayal kırıklığı **“en çok da çaresizlik ve çıplak bir yalnızlık kalıyor ihtiyar bir yürüyüşten”** (s.25) dizesindeki gibi hüznün ve çaresizlik; yoksulluk, karamsarlık, anılar, ihanet, haksızlık ve erotizm gibi izlekler şiirlerinde kendilerini hissettiriyor.

E.M. Cioran'ın dediği gibi **“Kötülükleri ilerletmek iyilikleri ilerletmekten kolaydır.”**

Neval Savak, bu kitabındaki şiirlerinde de yaşadığımız modern dünya denilen küre-

sel kapitalist ve emperyalist sistemin uyguladığı ekonomik, siyasal, sosyal, eğitim, din, kültür ve sanat politikalarına karşı itiraz eden ve bunların değişmesi için insanı gözetten bir duyarlılıkla kalemini sivriltilip bir silah gibi kullanan şairlerimizden biri. Yani o, öncelikle bir kadın ve anne; sonra da bir şair olarak insana dayatılan ve onu hiçleştiren yaşam kültürünü reddediyor. Çünkü yaşamak denilen bu karmaşık ve kaos hayatı yaratan bir avuç çıkarıcı güç, insani olan bütün değerleri bir bir üretici ve emekçi kesimin elinden alıyor. Böylece yaşamak, onlar için artık çekilmez bir işkence haline geliyor. Neval Savak insana layık görülen ve dayatılan bu zalim düzenin muktedirlerinin yine insan olduğunun bilincinde bir şair özne olarak yaşanılan bu hayatın katmerleşerek sürdürülmesi sonucunda yalnızlaşan, yabancılaşan, geleceğe dair umudunu tüketen ve çıldırma aşamasına gelen bireyin içinde bulunduğu ekonomik, sosyolojik ve psikolojik açmazlarını zaman zaman kendi deneyimlerine zaman zaman da tanıklıklarına dayanarak şiirlerinde tüm samimiyetiyle işliyor.

Antik Yunan mitlerinde birinde tanrılar Harpiller (Bir zamanlar Harpiller, Fırtına Tanrıçalarıydı. Hayat ve ölüm ilahlarıydı. Ne yazık ki her iki işlevin ataları olmaktan da kopup uzaklaştılar ve tek yanlı yaratıklara dönüştüler). denen bir grup kuşun Phineus adlı bir ruhu cezalandırılmasına karar verirler. Phineus'un sofrasının büyümlü bir şekilde hazırlandığı her seferinde bu kuş sürüsü uçarak gelir ve yiyeceğin bir kısmını çalar, bir kısmını dağıtır ve kalanın üstüne sıçar. Böylece zavallı adamı kurt gibi aç ve çaresiz bırakırlar. Bu mitten yola çıkarak Psikolojide “Harpy Sendromu” denilen bu durum, yetenek ve çabaları küçümseyerek ya da son derece yerici bir içsel diyalog kullanarak tahrip etmektir. (Kurtlarla Koşan Kadınlar, Larissa P.Estes, Ayrintı Yayınları s.330)

Sonuç: Neval Savak da yazdığı şiirlerde

Harpy Sendromu'na sanki gönderme yaparak çağlardan beri kadının yaptığı her şeyi küçümseyen ve onu aşağılayıp kirleten eril dile ve zihniyete karşı kadının içine düştüğü bu Harpy Sendrom'uyla bir kalıba dökülmesini onun iç burkan trajik durumunu arketipsel bir bakışla gösteriyor okura. Böylece her türlü eril egemen kültürün yıkıcı buyrukla kadınlara özgü şeyleri kabul edilebilir bulmayan zihniyetini eleştiriyor bir kadın şair özne olarak. Belki de yaşadığı, tanık olduğu olay ve olgular onun da bir kadın olarak incinmesine, değersizleştirilmesine neden olmuştur.

Var olan siyasal erkin ve onun oluşturduğu kültürün insanı potansiyel bir suçlu olarak

gördüğünü, dinsel olarak uygulanagelen ayırıcı politikaların kutsal olarak ne varsa insanı ondan soğuttuğunu, iktidarın uyguladığı ekonomik politikaların emekçi kesimi sadece üretip tüketen bir köle haline getirdiğini, bu küreselleşen kapitalist dünyada bütün bu olumsuzluklara, çirkinliklere ve duyarsız yüreklerle karşı şiirini bir silah gibi kullanan ve ona sığınan bir şair özne Neval Savak. Bu anlamda insani tepkisini kâh hayata küserek kâh acı çekip gözyaşı dökerek kâh çığlık atıp feryat ederek bazen de insana dayatılan bu hayata başkaldırarak insanın çürümüşlüğüne reddediyor. Şiirin uzun yolunda daha nice kitapların olsun Neval Savak.

heykel

ilkiz kucur

kınc bir tanrıça, bereketi eteklerinden koparılmış
binlerce buğday tanesinin ezilip savrulduğu günlerde

hayatın dışına atılmış güzellikler, yaşanması gizli ve
durgun bir yokluğu yeğleyen
yalnız kadınların yüreğinden

sıkılğan kaçamakların tutulmayan hesaplarıyla gelen hıçkırık
sabahın erken saatlerinde yaşanan
hüznün dokunulmaz uzaklığı
kaçıncı pişmanlık törenleri, bedensiz yaşamının bedeli

uzatıp yorgun akşamları üzerine, dikensiz ay ışığı ile gelen
güllerin gece kokusu, sarhoş gemiciler, uzak yakamozların gölgesi
kaybedilen her damla yaş, kopan bir filmin özeti sanki

şimdi kıpırtısız bir denize yakışmayan
kayalar gibi düşüyor tanrıça heykelleri
suretleri sessiz tanığı kadınlığın

küçük iskender'e mektup

Dostluk ile Tanrısallık kavramları paralel, varlıkları hissedilebilir. Temmuz Kuyusu'dan aşağı eserken yaz ayazı, gecenin kendisi üç kez havladı. Üç Temmuz !!! Ela bir gün müydü? Bilmiyorum. En çok İstanbul, en çok Bodrum darmadağın oldu. Şimdi adresi olmayan bir diyara yazıyorum mektubumu, ama sen her neredeyse, meraklı gözlerin arayıp da bulur. Biliyorum. Vazodan kaçan gülleri de görmüşlüğü var! Vazodan kaçan güller renginde bu merhaba!

Bu kış, hayat boşluk bırakmazmış anladım. Sen tanımlı bir adresteyken, mektuplaştığın **Kanlı Lağım Faresi** kabilesinden olmadım. Yazılacak her metnin bir zamanı varmış, inandım.

Bu kış; anneni iki kez ziyarete gittim. Dizlerinin ve kalbinin ağrısından konuştuk. Kalbinin ağrısında, tanısı tıbben konmamış bir oğul adı var: İskender.

Anneler Oğullarını Affetmez değilmiş, ben inandım...

Annen; seksen sekiz yılında onun için yazdığın ve duvarında asılı duran şiirin bir kopyasını, benden "yazacağım" diye söz aldığın, vasiyet kitabına eklemem için verdi. Vasiyet ettiğin kitabı yazıp, tamamladım. **"Walizi Yüreğinde Bir Albatros"** diye isimledim. Kitap, yayınlanmak için zamanı neyse onu bekliyor. Şairler verdikleri sözleri tutarlar.

Bu kış, İstanbul'la gitmek için tüm şartlarımı zorladım. Uçak, otobüs hatta bir kez ambulansla bile İstanbul'a yolculuk ettim. Hika-

yeyi anlatsam kesinlikle "delirmişsin" derdin. N'aapayım; biri ambulans çağırmıştı, binmeden edemedim. Yol boyunca iki şey hatırladım ve gülümsedim. Biri Bodrum'da hastaneden eve dönerken, ambulansla gezdirdiğimiz şiir, ikinci senin olan **"Biri Ambulans Çağır-sın"** şiiri... Voouuuuv... Voouuuu diye geçtiğimiz yollardan hiç bir mercedesle çarpışmamış olmamız da kış güneşini parlatan İstanbul'da kayda geçildi. Ambulansla gezdirdiğimiz sana yazdığım o şiiri buraya bırakıyorum.

Ben çok düşen kadın, diz yaralarım kendi yolunun haritası

İlk kez Mayıs'ta düştüm.

Bir bacağım artık yok.

Diğer bacağım yetim.

Önceki yaralarımın adı Hazırandı, maviydi şimdi her şey beyaz

Tüm kötülük çiçeklerini bedenine giyinmiş şair.

Baudelaire bunu görseydi, yani imgenin beden bulmuş halini,

bence ellerinden vazgeçerdi.

Tüm çiçekler alır başını giderdi.

Biz oturur rakı içerdik.

Şimdi... Şimdi her şey beyaz.

Hatta içtiğimiz rakıya düşüp, dönüştüğünde gözyaşı da

Damağımızdaki tat anason değil.

O gerçeğe dair korkunç bilinç!

Göz yakan beyaz ışıklar altında açılan kötücül çiçekler,

uzun beyaz koridorlar, kare beyaz odalar... uzun, beyaz, kısa, beyaz insanlar

küçük hücreli tümörleri karşılama için, tatsız büyük seremoni

Hiç renk yok.

Biz gök kuşağını cebimizde getirdik!

Tanrı bu işte kötü!

Tanrı bu işte yetersiz!

Bir tümörü ancak bir şair lezzetlendirir ve
İskender'i de ancak ve yine İskender öldürebilir.

Melek mucizesini yitirdi.

Mayıs gitti!

Sen hep kal.

Her mavi hikâye başında yakacak kadar sigaram var.

Bu kış; "Değişen çok şey oldu da sen yetişemedin " demeyeceğim. İmamoğlu, İstanbul'u aldı. Her şey o anda çok güzel oldu. Daha güzel olacağı zamanlara şimdilik inanıyoruz. Bu hepimiz için gereken bir umut projesi...

Aralık ayında Gümüşlük Spor k.İskender tribününü açtı. Latife Tekin ve Akif Kurtuluş açılıştaydı. Anmak için şiirlerin okundu. An-Anı- Anma fiil değil zaman çekimi... **Tirhandil şiir duvar gazetesi** dağıtıldı. Arkandan şiir dağıtıp, şiir konuşacağız elbette... Mevlüt şekerleri bizim için fazla fantastik. Fantastik demişken, geçenlerde senin de tanıdığın bir grupta enerji mevzunu iş edinmiş arkadaşımız, senin çok mutlu ve yeniden doğmaya hazır olduğunu söyledi. Karma ve reankarnasyon içerikli bazı kitaplar bunun yedi bin yıl sonra olabileceğini yazıyor. Bunun mümkün olabileceğine inanırsak, senin yedi bin yıl bekleyemeyeceğine de ikna olmalı. Şamanizm'e göre Sütgöl'desin. Binlerce ruhla birlikte yeniden doğmak için damlamayı bekleyensin. Beklerken uslu bir ruh olmayı başarabilir misin? Seni tanıyan herkes doğru cevabı bilir. İşte o zaman bu fantastik gerçeklik, fantazik boyut alabilir. Ben bunları düşünüp gülümserken, kadının

enerjik ışığı masanın kenarına çarparak kırıldı. Görünürün ötesinde bir yerde olduğunu düşünüp, o yeri adresleyebilecek kadar iyi bir iz sürücü değilim. Ancak şiirlerinle seni yeniden ve yeniden görebilirim. **Diyyolog-aritma**'daki kadına ses olabilir ve zaman zaman seni soranlara **"gitti"** diyebilirim: **Şimdi beктаşi duvarlara/şiir neden yazılır, onu anlatıyordur./ o hissetmez de tükenmeyi, gülümsüyorum/ duvarlar hak nedir dinledikçe yorulur!**

Bu kış yine suyu keşfetmiş bilimadamları kabilesindenim. Suyu keşfetmiş bilimsanlarıyız bu yüzyılda/ Soyluyuz soyumuz tükenene kadar/ Dibe dal, bana dünya çıkart. Dalabildiğimce derine dalıp, dipte yeni bir dünya var mı, çıkartılmaya değer? aramaya devam ediyorum. Senin martılara, albatroslara olan sevgin ve beni karabatalara olan tutkumu toplayıp, denize bırakılan boşluğu oradan doldurabileceğime inanıyorum. Bir şiirden Beş SeansYüzme Dersi almışlığım var. Dipte uzun süre kalabilirim.

Bu kış, artık maviyi hatırlamayan arkadaşlarımdan daha iyi durumda olduğumu anladım. Son iki aydır en sevdiğim kelime "Dein". Bu da değişir elbet, bir başka mektup yazacak olursam bu konuya orada değinirim. Garanti edilmiş, uzun bir zamanım var gibi büyük laf ettim. Bağışla. Belki, bu mektup dahi bitmeden, ben de Kharon'nun sandalına binip, yanına gelebilirim. Bana söz ver. Bu kez akşam yemeğinde soytarı yemeyelim.

Bu kışın en kötü haberini bırakıyorum buraya, Fenerbahçe Kadıköy'de Galatasaray'a yenildi.

Sevgili İskender; sana dünyadan bildireceklerim şimdilik bu kadar. Tekrar görüşene kadar her hikâye başında yakmaya yetecek kadar sigaram var. Bunu bil. Göğe üflediğim her dumanı anla...

katır kırıntısı özgür balaban

I

nazlı fosil kürt kışına maytap bırakır
irisi muktedir aya işçi bakışlı
yüzü katır kırıntısı dağ inilmez
mahsus mazot gıdıklıyor

sır çocuk maaşbazda suni üsteğmen
belleğine kastetmiş demokratik mizaçla
imtiyazlı mahlukata övülmüş tacir indi
şu gök özrünün son irtifa tarihi

II

pazarlığa düş azan asayişi kul'lanıp
gök bükeye na çektiler üç üsküdar beriden
kürt ataya hık kamaşmış mevzuya beleş
vahşeti yedek sultan memurlanıyor

meşru bilinçaltı desibelle çullanıp
dış sanata at sürdürler her şey polyester idi
mübalağa belediye emsal atom ballanır
arapçıl depresyonda canavar fosilleri

ayşe özgür aydoğan

özgür sinema 18

7. Koğuştaki Mucize

Yönetmenliğini Mehmet Ada Öztekin'in üstlendiği filmde başrolleri Aras Bulut İğnemli ve Nisa Sofiya Ak-songur paylaşıyor. Güney Kore yapımı "Miracle in Cell No 7" adlı filmden uyarlanan 7.Koğuştaki Mucize filmi aslından biraz farklı. Yerli versiyon da filme dönem havası verilmiş ve 80 darbesi sonrasında gücü artan askere eleştiri yapılmış. Filmde olaylar 1983 yılında bir Ege kasabasında geçiyor. Filmin aslında ise, baskıyı yapan polis. Sonuçta her iki versiyonda da üniformalıların baskısından söz edebiliriz.

Filmde başrolü canlandıran Aras Bulut İğnemli (Memo) kızı Ova (Nisa Sofiya Ak-songur) ile zeka olarak aynı yaşta. Zihinsel engeli olan Memo, Ova ve Ova'nın baba-annesi birlikte yaşarlar. Ova, babası ile gezerken kırtasiyede ki bir okul çantasını beğenir. Paraları olmadığı için alamazlar. O sırada, sıkıyönetim komutanın kızı o çantayı beğenir ve alır. Memo, çanta bizim de-se de kızı Ova'nın yanında komutan tara-

findan tokatlanır ve aşağılanır. Komutan, ailesi ile birlikte piknik yaparken kızı babasının aldığı okul çantasını o sıralarda tesadüfen orada bulunan Memo'ya gösterir ve dağlara doğru koşmaya başlar. Memo'da peşinden koşar. Küçük kız, kayaların üzerinde yürürken ayağı kayar ve başını kayalara çarparak denize düşer. Memo, peşinden atlayıp küçük kızı kucağında denizden çıkarır ama kız ölmüştür. Kızının Memo'nun kucağında ölmüş bedenini gören komutan bunu Memo'nun yaptığına karar verir ve bundan sonra Memo'nun hayatını karartmak için elinden geleni yapar.

Şehirde Yarbay ne derse o olmaktadır. Herkes Yarbay (Yurdaer Okur) ne derse onu aynen yapar. Filmin bir sahnesinde cezaevinden sorumlu Yüzbaşının cezaevi müdürüne söylediği replik her şeyi özetlemektedir aslında "O dünyanın hakimi, buraların Allah'ı o."

"Çocuk katili" damgasıyla cezaevine atılan Memo çok zor günlerden geçer. Dayak yer, işkence görür ve aşağılanır. Ancak za-

man geçtikçe cezaevindeki diğer suçlular hatta cezaevinin müdürü bile Memo'nun masumiyeti karşısında onun böyle bir suç işlemiş olamayacağını anlarlar. Dram yönü ağır basan 7.Koğuştaki Mucize, konusu gereği izleyiciyi adalet ve vicdan kavramlarını sorgulamaya itiyor.

Çukur ve Muhteşem Yüzyıl gibi dizilerde yıldızı parlayan oyuncu "Aras Bulut İğnemli" 7.Koğuştaki Mucize'de de oldukça başarılı ve inandırıcı. Ayrıca ünlü yönetmen "Meh-

met Ada Öztekin" daha önce Aras Bulut ile" Martıların Efendisi" ve "Mahmut İle Meryem" adlı filmlerde de birlikte çalışmıştı. Küçük yıldız Nisa Sofiya Aksongur'da o yaşta bir çocuğa göre fena oynamamış. Filmde aynı zamanda pek çok başarılı oyuncuyu izliyoruz. İynemli ve Aksongur'a İlker Aksum, Mesut Akusta, Deniz Baysal, Yurdaer Okur, Sarp Akkaya, Yıldırım Şahinler, Deniz Celiloğlu, Gülçin Şahin Kültür, Ferit Kaya, Cankat Aydos, Hayal Köseoğlu, Doğukan Polat ve Serhan Onat gibi usta oyuncular eşlik ediyor.

7. Koğuştaki Mucize filminin müzikleri oldukça başarılı, 23 şarkıdan oluşan albümde, şarkılar "Hasan Özsüt" imzalı. Filmin izleyenlerini derinden etkileyen tema mü-

ziklerinin yanı sıra Neşet Ertaş'ın Yolcu şarkısı da yer alıyor.

Tüm Zamanların En Çok İzlenen 9. Filmi olan "Yedinci Koğuştaki Mucize" filmi, aynı zamanda 87 milyon 440 bin 351 hasılatla "Tüm Zamanların Hasılat Rekoru" nu kırdı ve 85 milyon 986 bin 157 hasılatla ilk sırada yer alan Recep İvedik 5'i geride bıraktı.

Vizyon Tarihi : 11 Ekim 2019 / 2s 12dk

Yönetmen : Mehmet Ada Öztekin

Oyuncular : Aras Bulut İynemli,
Nisa Sofiya Aksongur,
Deniz Baysal, Yurdaer Okur

Tür : Dram

Ülke : Türkiye

hârman tan doğan

"anamın bıraktığı yerden sarıl bana" – metin altıok
"öyle bir ölsem / öyle bir ölsem çocuklar / size hiç ölüm kalmaz" – aziz nesin
"o gözlerini dikti bana / - ben suyun yanması gibi tuzda " – edip cansever
"gülemiyorsun ya gülmek / bir halk gülüyorsa gülmektir" – edip cansever
"bir tel kopar âhenk ebediyen kesilir" – yahya kemal beyatlı
"hüzünle oyun olmaz" – hilmi yavuz
"hüznü gerilerde bırakacağım yaş bir türlü gelmiyor" – behçet necatigil

anam öldü: öp ömrümü boşluğumdan yâr
öksüz-yetim çocuğa mîrâstır gül kıvılcım
gözyaşımdaki tuzla derdimi hayat yıkar
her halk gülse güler *belki* dilimdeki bu mor yüz
ne ki yaşlı yaslı paslı puslu âhenksiz sazım
hüzün şakaya gelmez: ezber ettim: adım *güz*
belki gerilerde kalır ölünce acım

Şeffaf insan yüzlerinden evrilmiş
Ayna elimde tuttuğum
Mavi yeşil kanatlı kuşlar
Gagalarından seğirir
Yansımalarında suların
Devrik bir saltanatın
Kıymık batmış döşünde yansıyan ışık
Yıkanır zamanın gülüşü
Hoyrat sözlerden tırmanırım duvarlarına hayatın

Sokaklarda çatlayan elleri çocukların
Yüreklerinden asıldılar
Ölü kedilerin kuyruklarına
Konserve yapılmış oyunlar kilerde
Buzhanelerde saklanır şefkati en çok özlenenlerin
Isıtmayan ateşten vurulur
Narinliğin kıvamında ezilen karanfilin bacağı

Belki korunakları tüketmişler
Sevebilecekleri organlarında çöpçü böcekleri
Yırtıcı kuşların mahzeninde
Sakladıkları şaraplardan esrik bakışları
Okşamıyor yastığını köstebeğin

Namluların ucunda kelebekler
Uzun uzun düşündüler
Kışkırtıcı yuvasından ankanın
Bırakacaklardı ölüme
Son kalan masalını çocukların

Ayna elimde tuttuğum
Gördüğüm surette yeniden doğdum

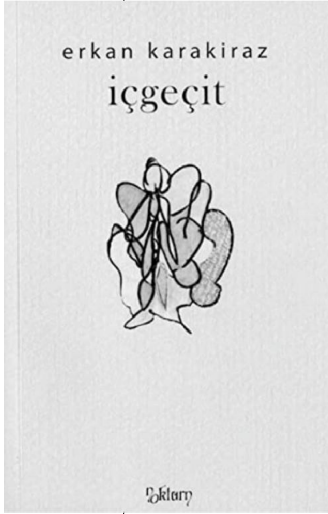
hülya deniz ünal

poetik karşılaşmalar

Hülya Deniz Ünal, Erkan Karakiraz'a Karşı!

"Gürült." Üzerine Söyleşi

Hülya Deniz Ünal: İlk kitabın "İçgeçit"ten (Noktürn, Nisan 2016) neredeyse üç yıl sonra ikinci kitabın "Gürült." çıkageldi (KÇP, Aralık 2018). İçinden geçenleri okuduğumuz "İçgeçit"ten, gürült(ü) etmeden ev'e çıkmışsın ki haklısın çünkü "Dil insanın evidir". Kitap adlarından yola çıkarak; sessizlik ve ses ikileminden hareketle, bundan sonra nerede duracağını düşünüyorsun?

Erkan Karakiraz: İlk kitabım "İçgeçit" in de dille, sesle, sessizlikle, varlıkla bir derdi vardı ancak şiirin bir susuş olduğunu benimsemek yerine o fikirle oynuyordu. Yer yer Heidegger'e, Wittgenstein'a göz kırıp kıs kıs gülüyordu. Asıl gürültü orada kopuyordu işte; ilk kitaplara özgü zaafları barındırmakla birlikte, dili bir araç olmaktan çıkarıp onu dönüştürmeyi önemseyen bir

yapısı vardı. İkinci kitap "Gürült.", merkeze yine varlığı koyup, sesini biraz kısmayı yeğleyen, *kendinden geçme ya da yitme* hâllerini de, eksiltmeleri, susmaları, boşlukları, sezdirmeleri de çoğaltmaya yeltenen bir yaklaşıma sahip. "Gürült." içinde, "ne bu şiirin hammaddesi öyleyse? dil mi? kil/ mi? susmaksa en güzeli, niye var şiir? susmaları/ mı taçlandırıyor ele avuca

siğmaz sözcükler?" (s. 34) dememin nedenlerini burada aramak yerinde olacaktır. Bu yaklaşımda, *gürül gürül* hâlde getirilmeye çabalanan bir söyleşim içerisinde olma arzusu da var. "Gürült.", soğukkanlılıkla kurulan, emir kipinde bir tümce olarak okunduğunda, bu arzu görünürleşecektir; ü'nün düşmesiyle de uzayan bir ses gibi tınlamanın, çığlığa dönüşmenin uzağında, hep *eksik* kalacak, adeta boğazdaki bir yumru olacaktır. "Gürült.", "İçgeçit" in izinden gitmiyor, daha çok onun bacaklarına sütnüp geçen bir kedi gibi; daha sonra yayımlanacak iki kitabın daha eklenmesiyle tamamlanacak olan yeni bir üçlemenin ilk verimi. Yazanı tamamen görünmez kılmak, şiiri, dili ötelemekten öne çıkarmak birinci hedefim oldu; bir sonraki hedefim, onu da öne sürmek olabilir; bilmiyorum.

Hülya Deniz Ünal: *Kitaptaki bölümlerde Birinci, İkinci, Üçüncü perde diyerek bir tiyatro sahnesi kuruyorsun, bunu dekordan anlıyoruz. Yaşamla özdeşleşmiş bir hikâye ya da otobiyografik özellikler de içeren bir oyun/roman kurgulamış gibisin. Giriş, gelişme, sonuç: İnsan doğar, büyür, ölür. Zaman var, mekân var. Bir fotoğrafla yaşamın keskin uçlarını koyuyorsun önümüze (Mapplethorpe). Ara'lar var. Fuaye ve Çıkış. Kendine açık, bize kapalı. Ok yayından fırlamış bir kere, dönüş yok. Okura 'kırmızı ışık' dedikten sonra kırmızı ışıkta geçiveriyorsun. Sonra da ironiyle kalem sürçmesine bağlıyorsun bu durumu (Lapsus Calami). Şiirlerini yazarken duyduğun gerilim, okura da geçiyor. Bunu bilinçli mi yapıyorsun?*

Erkan Karakiraz: Yazma ediminde, bilinci ne kadar açmaya uğraşırsak uğraşalım, şiirin yazanı ele geçirdiği bir noktaya gelmemek mümkün görünmüyor. Evet, bölümlere ayırma yoluyla şiirleri birbirine bağlayan bir yapı kurduğum, bağımsız birer varlık olan kapılarla girilip çıkılan uzamları art arda anlamlandırdığım doğru; ne var ki bu mimarının kendini dayatan özünde, labirente eğilimli bir hâl de var. Kendini yazdıran şiirin, labirentin dolambaçlı yollarında tamamen yitmesinin önüne geçmek için uzamlar aracılığıyla bu başına buyrukluğa dizginleyip evcilleştirmeye giriştim. Bu uğurda kimi zaman ben de zapt edildim zapt etmeye çalışırken. Zembereğinden boşanmak, otosansürsüz, gürül gürül akmaktı şiirlerin amacı. Yazarken çoğu kez tanrı rolüne soyunuruz. "Dil"den mürekkep, kurduğumuz evren bizimdir, güya biz ne istersek o olacaktır; ama öyle olmaz tabii. Yazmaya başlamadan önce, yazmaktayken ve yazmayı bitirdikten sonra nefes alan, elimizden kurtulup kaçan şiir, kendini *gerilimle* var eder. Sonra o gerilim, bir sahnenin eylemliliğine, devinimine, bir fotoğrafın yalansızlığına, bir fuayenin *Araf* çağrışımlarına, kırmızı ışıkta geçivermeye, kalem sürçmesine, baskılamının ortadan kalkmasına, döl yatağı güvenine dönüşür ki bu kitapta da harfiyen öyle oldu.

Hülya Deniz Ünal: *İlk bakışta yazılan değil yapılan bir kitap izlenimi veriyor "Gürült." Karakiraz mahallindeki "İçgeçit"ten geçen şair, gürült.—ülü bir yere mi çıktı? Her şeyi içinde yaşayıp kendiyle hesaplaşan bireyin çıkarabileceği-çıkarmak istediği "Gürült."üyü saptama çabası, bir anlamda hâl ve gidiş raporu ve varoluş so-*

runlarına mı dikkat çekmek istiyorsun?

Erkan Karakiraz: "İçgeçit"teki özne(ler), kitabın son bölümünde, hâlâ geçittir. Oradan çıkmamıştır henüz, orada kalacaktır sonsuza dek, tabiat sınırlarıyla boğuşur durur. "Gürült.", mekân vurgusu ve çoğullaşan öznelerle bir bağ kurulması sonucuna doğru giden bir süreç de içine katarak etik, erk, dil, sosyal ilişkiler, varoluş, kimlik üzerine mütevazı fakat güçlü çıkarsamalar peşinde koşuyor. Çağın çarpıtılmamış hakikatini "gürültmek" üzerine düşünüp, bunca iletişim aracına karşın yaşanan iletişimsizliğe, "kent"in neden bir güç abidesine dönüştüğüne yakından bakarak, sesini bir yükseltip bir kısarak, *beyaz bir gürültü* doğuruyor. Bir yanıyla zararsız, kasıtlı olarak mıy mıy eden, edilgen, bir yanıyla da rahatsız edici, mızımız, susmak bilmeyen, cüretkâr, aksi istikamette seyreten bir gürültü bu. Yaşadığımız çağın eksiltili, kendinin değil beyaz gürültüsü. Belki biraz da eksikliği hissedilen *eleştirel dürtüyü* gıdıklama arzusu.

Hülya Deniz Ünal: *Kitapta varlık, en net biçimde Fuaye'de ortaya çıkıyor. Kitabın bölümlerinden biri de olan o ARA, ruhun ve acının dinlenme saatini de imliyor aynı zamanda. Bölümlerde belirtilen mekânların giriş kapıları, etkileşim kurduğu kimlikler, birer yedek anahtar veriyor okura. Bilinçaltına hükmedemiyoruz, bizden bağımsız çalışıyor. Şiirlerine bakıldığında bilinç akışı ve yoğun sıçramalar açıkça görünüyor. Zor bir kitap, okuyup derinliğine inmek entelektüel birikimi olan bir okur gereksiniyor. Okuru zorlamak mı istiyorsun?*

Erkan Karakiraz: Yaşadığımız çağa bakarcasına, gerçekle kurgunun iç içe geçtiği, hakikatin sınırlarının flulaştı(rıldı)ğı bir yerden sesleniyor kitaptaki *Fuaye* bölümünün öznesi/özneleri. Araf'tan, hem gerçeğe hem de gerçek olmayana gerçeküstü bir bakış atılıyor. "Her şey şiirdir." ile "Şiir yoktur." arasında salınan da o(nlar). Kitabın kötümserliğe yaklaştığı, varlığın, ancak "umutsuz şimdiniz varoluşsuz yön-süz" oluşuyla görünürlük kazandığı bir bölüm aynı zamanda. İnleyen, sahne üzerinde başkalarının hayatlarına/acılarına bakmaktan henüz dönmüş, bir tür yansıma aracına ihtiyaç duyan sesin sahibidir dizelerde duyulan. "vakit: yel/ vakit: dar" demesi bundandır. Burada *dizginsizlik* söz konusu, evet, benim de müdahale etmekten, hükmetmekten sakındığım bir bölüm oldu yazarken. Okur konusuna gelince, şiir okuru, gerçek şiir okuru, sanat yapısının neliği üzerine uzunca kafa yormuş, herhangi bir şiirsel metne artık pek de şaşırmayan, görmüş geçirmiş, anlama/anlamlandırma süreçlerine açık bir okurdur. Akımların, okulların, deneylerin, manifestoların, yazının, hurufatın, görsele, absürdün, Dada'nın, somutun örsünde dövülerek işlenmiş, sınanmıştır, ona bir şey olmaz; bu kitapta *onu* zorlayacak bir unsur bulunduğunu sanmıyorum, ancak 'anlaşılmama', 'yanlış anlama' her zaman pusu kurmuş bekler, onun da farkındayım. Bekleyip göreceğiz.

SÖYLEŞİDE ADI GEÇEN KİTAPLAR: 1) **Erkan Karakiraz, "İçgeçit", Noktürn Yayınları, 1. Basım: 23 Nisan 2016, şiir, 96 sayfa.** 2) **Erkan Karakiraz, "Gürült.", Kaos Çocuk Parkı Yayınları/ Döp Serisi, 1. Basım: 21 Aralık 2018, şiir, 52 sayfa.**

şehrimin esmerliği

yusuf araf

-içeride-

oysa söz
gece uykularımda düşlediğim hayallerin atasıydı
içime atmakla şartlandığım güya
ortaokulda kravatlarken boynumu bakir ellerim utançla
sevgili dediğim ilk macera peygamber adlarıyla sonlanırken
sabahları arkadaş olmamı sağlardı suyla gördüğüm her rüya

aceleydi derslerim
yolumdan çevrilmesin diye al yanaklarımı tokatlar
kasıklarım yırtık pabuçla çamurlar tanıyan adamlarla tanışmasın diye
neyim var değil
hiçbir şeyim yok ekmek arası peynirden ve domatesten başka çantamda
bilinmesin diye
cumaları okuduğum marşa bir satır kadar yakındı adresim

kaldı mı ki
annemin ellerinde alın çizgileri
aşınmış bir alnı taşıyorsam bayramlarda
elinin tersinde hem saygı hem korku varsa babaların
amcaların ve dayıların
dedeleri toprak sevecekse her kış
ninem zehir zıkkım bir söz ise annemin genzinde
kaldı mı eklemlerimi unutturan saygım, bacaklarımı uyuşturan teknil

ve evlerde susmayan doksanlar müziği
teyzemin cep aynasıyla sevişen sesinde dağılan hayal
lunaparklar, hastane bahçeleri, kebaplar
halamın gözlerinde gizlenmiş namlu, tetiği çekmekte ısrarcı bıyıklı koca oğlanlar
kapıdan içeri girince babama ettiğim tembihli yeminler
kaldı mı midemde gezinen şekerlerin ağrısı, yardım ve soğuk yataklarım

ah!
sokakları kanla tanışan şehrimin esmerliği
çarşılara çıkınca düşüyor erkeklerinin nüfus kayıt örneği
camların siliniyor da kızlarından silinmiyor
pazarlarda fistan arayan talihsiz anneliğin

-dışarıda-

kaldı mı ki
yakamızda duran kirin adı hayretimizde
avuçlarımıza kurulan sevgi
dökülünce çocukların saçlarına
kızlarımız cesur, erkeklerimiz ince
fikrimiz öfkeli sulara yumruğuyla inince
kalır mı etimizde morluk, çiğnenmiş ekmek yüzümüzde

kaldı mı ki
çaldığımız zillerin ahı ellerimizde
önünden geçtiğimiz bahçelere mihlanan gözler
ağzımızda yatıya kalmış söz, koynumuzda günahkar güller
aşklarımız tedirgin, kelimelerimiz acemi
bir sustaliya yatırılmış gönül ah çekerse
yerinden edilen gündüz müdür gece mi
kalır mı şavkımızda kör sesler, sesimizde kısıtılan baht

kaldı mı ki
cambazı olduğumuz iplerin tanık saydığı bıçak
atları bağladık, kırbacımız tadına varıyor vicdanımızın
sabahları babasından, akşamları devletten müsaade isteyen çocuklar
kaldı mı mermilerin öpmediği arkadaşlar
benim kalmadı!

yok okul çıkışlarında sahiplendiğimiz maniler
faturalarımız, kiralarımız
kursamızda yuvalanan yapışkan tat yakıyorken sesimizdeki huzuru
balkona çıkarken aceleyle geçirmiyorsak ayaklarımıza terliklerimizi
kapıdan kovduğumuz bela
telsiz seslerinden sonra bacamızdan giriyorsa
korkudur sevincimizi deşen uykularımızda

gidiyor ama nereye
henüz kendi bile bilmiyor
jandarmadan yediği yumruğun mühründen
kimlikleri sorulan insanların yolunda polis
sırtında devlet, kamburunda kanun
onca zaman küf taşıyan rüzgarın öptüğü evlerden
çıkarken annesini, girerken ölümü kucaklayan şehrin çocukları
avuçlarında bin türlü nasırlar gezerken
uzanırken heybesindeki üzgünlükle divanlara
kaldı mı yastığında huzurdan nem, yağmurunda övünülen zemzem

/şimdi nerede, hangi sebepten ölsek
annemizin koynunda yatacak türkümüz bile yok/

onların şarkısı

Erkut TOKMAN: *Lupoc*

Lupoc'u geceye dalarken, evde, otobüslerde okudum tekrar tekrar. Peki niçin? Okunduk sıra beni/bizi içine alan bir sarmalı vardı. Bu kitap ebetteki okuyanın entelektüel birikimi kadar anlayacağı bir yapıdadır. Ve okudukça Orhan Veli'nin "*Bir yer var, biliyorum;/Her şeyi söylemek mümkün;/Epeyce yaklaşmışım, duyuyorum;/Anlatamıyorum.*" mısraları eşlik etti bana. Bir sır vardı ta ki Beytullah'ın (Kılıç) sırrı aralamasına kadar. Önceleri şiirin Balkanlarda bir köy olacağını düşündüm kısa bir internet araştırmasıyla. Tokman'ın macerasında şehirler vardı -evet- onların yandığı da vardı ama Slovakya ama *Lupoc* ama bu belde yoktu. Sonuçta bir deney olduğunu düşündüm. Söylenmiş ama unutulmamış bir anlamsız kelime. Şiirin cüretiyle var olmuş, topluma gerek duymadan anlama oturmuş garip bir söz. Budur belki şiir: sözlerin şair dimağında işlenip topluma kabul ettirilmeleri. *Lupoc* da böyle olacak gayri. Kim bilir ne kadar sürdürür bu anlam kavgasını. Çünkü Türk şiiri, toplumu gibi serüvenden serüvene... Ne yapacaklar bu kitabı. Sahibi bilinen ama tekinsiz bir eser olarak mı anılacak? Böyle bir tehlike her zaman mümkün. Böylece *Lupoc*, rafa kaldırılma sırasına mı girecekti? Ancak Tokman, bu kör hareketi engellemek adına, *Lupoc*'u semantik olarak besleyecek kavramlarla destekliyor.

Yani onu uygarlık, ışık gibi kavramlarla yan yana oturtuyor. Böylece okuyucu, şiiri bağlayacak bir zemin buluyor.

*"Sanma ki sandalın ömrü adaya varır
Koca okyanus da çaresiz
l-u-p-o-c!
Ben bir nehre kaçtım l-u-p-o-c
Bilmeden yine seni ararken" (Lupoc, s.42)*

Lupoc'ta kullandığı uzay, fen, mühendis –özellikle enerji- terimleri Tokman'ın şiirini *Şehirlerle Yanar Dünya*'dan ayrı bir yörüngeye çekiyor. Yörünge ama hareketli, bir kimya laboratuvarı kadar kokulu... Bu hareket, kuvvetini etraftan aldığı bir çekim gücünden değil, bir başka şairin besin kaynağından değil içinden, hayat tasavvurundan alıyor. Bir yanda lütesyum, helyum öte yanda bağlar, denklemler şiiri deneysel havaya bürüyor.

Yörüngenin hareketli oluşu yanıltmasın kanaatimce -*Lupoc*'un- dingin, yer yer yükselen, bir ahenk ile ilerlediğini söyleyebilirim. Böylece *Şehirlerle Yanar Dünya*'daki yıkımın neden olduğu distopya, *Lupoc*'ta gözünü yukarıya, uzaya çevirmekte; dili de bu minval üzerine akışkan olmaktadır. Her an distopyaya dönüşebilir mi? Gayet mümkün çünkü reaktör, nükleer:

Bu dünyanın tanımıdır anlattığın şairim. *Lupoc*'un, Pia gibi dilden dile, büyümlü bir zeminde okunması temennisi ile...

Hüseyin PEKER: *Toz Bile Değilken, Dilsiz Tenekeci*

"(...) sazlardan yapılmış bir ağabey var işin içinde..." (toz bile değilken, s.62)

Hüseyin Peker: arastanın iş bileni, şiirin bilirkişi; edebiyatın ortasından üretim yapıyor. Cemal Süreya, Edip Cansever, Arkadaş Z. Özger'den aldığı ateş ile biz gençlere ışık olmaya devam etmektedir. Şiir çatmada gösterdi-

*Tokman, Erkut, *Lupoc*, Ve Yayınevi, İstanbul, 2019.

ği hüner, şiire harcadığı emekle de bir orta noktadır: Dergilere yazı kotarma, şiiri zorlama, iyi verimleri takdir ve tebliğ etme, evveli yâd etkinlikleri, sonraya su verme vs. gördüğüm birkaç ince iş. Yaşı itibarıyla de Peker bir orta noktadır, merkezdir. Yazınımızda isminin anılmadığı dergi, mecra yok diyebiliriz:

*"(...)mezar odalarına alevden harfler
gelin, yeriniz hazır, adresi hüseyin
o kadar tatlı geldi ki senle yazmak!
köprünün gamı bana geçti Kızılır-
mak!(...)" (toz bile değilken, s.62)*

Peker'in şiiri akıcı, kolay okunan bir yataktaki ileriye. O, akıcılığı diyaloglarla sağlıyor. Yer yer şairin buyurgan bir tavrı da iç döküşün usta el işidir. Akıcılığı sağlamak ve okuru, şiirin içinde rahatlıkla dolaştırmak için şair, geniş zaman ve şimdiki zaman kiplerini kullanıyor. Bu kipler, diğer kiplere göre anı yaşatma ve kişiyi içeri çekmede daha yetkindir. Gerçeğinde okuyucuyu uyutmak, onu hayal âlemine gark etmek için rivayet geçmiş zaman kullanılır. Oysa Peker, okuyucuyu kendi gibi diri tutma kaygısı gütmektedir:

*"(...)testi kırılmadan bağırdım
dört atın çektiği savaş arabasına
b e n i b ı r a k m a , g i t m e
tekmele özürlerimi(...)" (Dilsiz Tek-
neci**, s.48)*

Şairimiz anlatımcı bir kaygı içinde yalnız anlattığı masal değil. O, şiirindeki enerjiyle masaldan uzaktır. Ama *toz bile değilken*'de bulunan bir masal gibi kelime grubu leitmotif olarak sunulabilir. Edip Cansever'in ona fısıldadığı: "Şiirinde bir insan profiline çalış, sürekli onu tanımla." *** sözünü düstur bilip yaşamını şiirselleştiriyor. Hayatını, masal gibi olanı, gündelik dil kalıplarıyla anlatıyor. Çünkü kahvede, sanat

galerisinde, derste; poetik, retorik, açık bir örgüdür Peker'in hayal dünyası:

*"(...)Yazdığım eserin aktörü bendim
sophokles gibi iki kez aynı sahnede
kendimi yenen dev bir rolde
düğün günümü ölüm gününe çevir-
dim*

*bu masalın biteceği günü bekledim er-
tesinde(...)" (toz bile değilken, s.18)*

Hüseyin Peker şiiri, samimiyetin verimi olarak iç dökme hikâyesidir. Birey içini dökerken kendini yargılar, çevresine karşı hissettiklerini dile getirir. Samimiyet ve alçakgönüllülük Peker'i merkez noktaya oturtuyor. Çünkü irili ufaklı bütün taşların, bu samimi kayaya alçakgönüllülüğünden dolayı yaklaşmakta cesur davrandıklarını söyleyebiliriz. O, şiirini kurarken de gerek pişmanlığını gerek sebep olduklarını dile getirdiği için samimidir ve okunasıdır:

Hüseyin Peker, yetmiş üç yaşında. Şiire on altı yaşında başladı. Bu uzun yolculuk ve hayat deneyimi gereği şiirinde nesneler ve olaylar çok farklıdır. Eser isimlerinden devam edersek: *Yıldızlara Çok Yakınım* diyerek şair özne, evrende ulaşmaz-o kadar da yakınlı olurken; *toz bile değilken* ve *Yer Bezinden Bir Köle*, *Dilsiz Tekneci* isimliyle şair küçük bir özne hüviyetine bürünür. Gökten aşağı iniş ve yeri buluş, üstüne bir toz zerresi olamamak; yaşam karşısında, mikro yapımızı –çaresizliğimiz- ortaya döker. Şair ellerle, gezilerle, okumalarla yürüdüğü şiir dünyasında mekân, konu, eşya, birey gibi izlekleri farklılaşmaktadır. Peker bu temaları imge bağlarıyla birleştirmekte; böylece düz bir yaz havası yerine, parçalı bulutlu bir mevsimde, sifonu tersten boşaltmaktadır.

Beytullah KILIÇ: Acı Pabuç Sahili

Medakitap genç dimağları şiirle buluştur-
maya devam ediyor ki nihayet başarılı bir
kapakla : Beytullah Kılıç... Acı Pabuç Sahili*
çok değil daha şurada duran bir kederi şiir
ateşinde harlıyor. Ortaya çıkan verimden
anlıyoruz şiirin ne olduğu ve neye evrile-
ceği. İşte bu noktada duyarlılık sahibi şair-
lerin sözlerine kulak kesmeliyiz. Öyle bir
söz ki şiire yakın, acıyı bölüştürecektir yet-
kinlikte ve yazın tarihimizi süzgeç gibi oku-
ra aktaracak. Ben Beytullah Kılıç'a, hem ya-
şıtım olması hem sınıf /sıra/şiir arkadaşım
olması hasebiyle yakınlık içinde bulurdum
kendimi. O günümüz insanın çok basit ol-
duğu halde unuttuğu ana ilkeyi düstur
edinmiş: Çok çalışmak. Zaten kendi de söy-
lüyor:

*" (...)Tam burada yeni bir "var olma" sunu-
yordu bana şiir. Bu sunulanı yorgun yaz gün-
nü ırgatlıklarıyla besliyordum artık. Şiirin
mücadeleye açılan kapısını kendi hayatım-
da bulmuştum. Elbette bunda ilk çocukluk
yaşantılarımın payı büyüktür. Toprak
emekçisi bir aileden geliyordum. Ben de bu
emeğe omuz vermeyi neredeyse yürümek-
le aynı zamanda öğrenmiştim. (...) "* **

Toprağın içinden geliyor, rençber çalışkan-
lığı serde var. Okumaya ayırdığı saat-
ler, uzun şiir demleri, çağımıza elleri ağzın-
da şaşkınlık ve esef dolu bakışları ile şiirini
kurdu. Ya da kendi içinde büyüttüğü öteki-
ler/korkulara karşı şiiri bir silah gibi kurdu.

*" (...)anne ağıtlarına iliklenmiş çocuklara ça-
lıştım// yarayı gül görmüş bakışlardan ge-
liyorum// saçımdaki ilk beyaza saygı duy-
dum" (s.18)*

Şiir kitaplarını okuyoruz ve macerasını
özetlemeye çalışıyoruz yettiğince. Ancak
Acı Pabuç Sahili, dize dize emeklemeye

başladığı günden beri takip ettiğim bir dos-
yaydı. Doğasıyla açmaya kalksam belki bir
ameliyat masası kadar derin/kanlı/ızdıraplı
bir metin çıkacak. Sözelimi Yılın Dışında Bir
Gün şairin Erzurum'da öğretmenlik günleri-
nin yansıması. O nedenle beyazlık, yalnız-
lık, sessizlik tınısında ilerliyor. Yılın Dışında Bir
Gün konu, anlam ve söyleyiş bakımından
kendini tamamlayan bir kısım. Yılın Dışında
Bir Gün, Beytullah'ın yalnız günlerinin teza-
hürü o nedenle korku unsurunun hat safada
olduğu şiirlere açılıyor. Kılıç'ta ötekilerin ya
da gizli/kötü bir gövdenin verdiği tedirgin-
lik durumu kendini ifade ve savunmaya yön-
lendiriyor. Mesela şiire konu olan kahrama-
nının suskunluğunu neden sustuğunu sus-
ma eylemini tabir, tasvir edip şiire dönüştü-
rüyor. Ama kitabın ilk bölümünden gelen
alışkanlıkla yağmur gibi yağan dizeler
var. Dolayısıyla okuru, korunsam mı -
anlamak adına- edebi zevk mi alsam ikilemi-
ne atıyor. Belki bu özellik modernliğin gere-
ği ... Kısa bölümler, şahıs ve mekanı belli
olan kuruluşlar, baştan sona aynı minvalde iş-
lenen konular ve olumlu olumsuz yardımcı fi-
kirlerle şiirin güçlendiriliyor oluşu başarılı ta-
raflar.

" (...)sordum:

*insan kendi olamamanın yasından başka ne-
dir? (...) "* (Acı Pabuç Sahili, s.85)

Dizesindeki insan tanımı psikolojik bir tabir
diyebiliriz. Çağdaş ölçütlerin getirisi ve gö-
türüsü ile birlikte insan birey olmanın san-
cısını, kendini yaşatmanın acısını yaşar du-
rur. Beytullah Kılıç bu dizeden de bir çıkış bu-
labilir, kendi şiir evrenini insan ve onun ma-
cerasını anlatmaya koyulabilir. Buradan ha-
reketle Beytullah Kılıç'ın toplumun başına
gelenlere karşı takındığı üzüncü tavır yerine
insanı dışarıdan anlatan bir dil kullanması

* Peker, Hüseyin, *toz bile değilken*, ARTSHOP YAY. İstanbul, 2017.

** Peker, Hüseyin, *Dilsiz Tekneci*, Klaros Yayınları. Ankara, 2019.

*** Yasakmeyve *İki Aylık Şiir Dergisi*, 89. sayı, şair ve okuru, sayfa 8.

yukarıdaki dize gibi kuvvetli söylemler getirir.

Acı Pabuç Sahili'nde yoğun olarak işlenen bir tema oluyor ölüm. Hem nice Aylan Kür-di'nin sahillerimizde biten o kahredici son-ları hem de şairin bilincinin ürünü bence. Çalışkan bir şairden bahsettik: toplumsal bilinçaltına çalışıyor, gündemi takip ediyor

derken sessiz kalamıyor elbet. Aynı zamanda varlık, Allah'ın ördüğü bu güzel düzene meraklı bakış onu araştırmaya itiyor. Bu araştırmalar kalıntı ve evren 6, şiir 8 günde gibi şiir-leri doğuruyor.

**Kılıç, Beytullah, Acı Pabuç Sahili, medakitap, Ankara, 2019.*

***CAZKEDİSİ Şiir ve Şiir Kültürü Dergisi, Ekim-Kasım-Aralık 2018, sayı 15, sayfa 37-38.*

ev halleri ozan eren

Evde hiç şiir kalmamış
Şaire sormaya gidiyorum.

Gece ondan itibaren
boşa geçirilen her saat
kaç kadeh şarap eder,
hesaplıyoruz beraber.
Çoktan sarhoş olmamız gerekirmiş,
ya da matematiksel bir yanılğı...

Evde hiç şarkı kalmamış
Seslenmeye gidiyorum.

Hepimiz – her ne demekse –
birbirini dolduran sahneler gibi
alkışlıyoruz detone bir geçmişi.

Bu sene hiç kar yağmadı
İnsanlar geçiyor kışın önünden
Karşılaşıyoruz,
soğuk bir "merhaba":
-sizle de komşuymuşuz,
öyle mi?

Bizim ev üç nokta, bir ünlem
Sizde şimdi soru işaretleri

late goodbye

rukiye taşkın

.../

sabah uyandığında
karanlığın damarlarında devir-daim olan
arzulardan arınacaksın

gri'msi gökyüzünü yutarken nefesin
yanaklarında açan
zamansız kıvrıma gülümseyeceksin
tıpkı bittiğini sandığın
ama hep yarım bıraktığın
şiiirlerine gülümsediğin gibi

aslında bu gülümseme
ağlamaktır bilirsin
hani bilirsin
sen
sıradan değilsin

hayat nedir söyle canım
hayat- kavuşma ve ayrılma arasındaki ince çizgi
jilet misâli- acıtan tenimizi

../

ey civan
bakışı bir ceylanın yüreğini
delip geçecek kadar keskin olan sen
avuçların rengârenk orkidelerin eti kokarken
ne bulursun bir papatyanın
dökülen saçlarında

toprak- eksi yedi derecede üşümekte burada
uzakta- patlamaya can atan bir tohum
bilmez misin
ne bu toprak o tohumu ısıtabilir
ne o tohum bu toprakta yeşerebilir
mevsimsizsin-

./

bu aşk değil
sen
soğuk klimaları iyi bilirsin...

m. mahzun doğan

caz günlükleri

Tanrı'nın çivisi en sonu Tanrı kadardır...

19 Ocak 2001, Cuma, Ankara

Muzaffer Ağabey'e (İlhan Erdost) uğradım. Kitabevi'ne... Her zamanki gibi çalışıyordu. Masasında el yazısıyla tuttuğu notlar, kitaplar, gazeteler...

Pencere'nin yeni sayısının gecikmesi üzerine konuşurken dedi ki:

"Dergide yaz, Türkiye'deki ekonomik kriz bizi de etkiledi. Arkadaşlar, her ay birer kadeh daha az için!"

Dost Kitabevi'ne vardığımda, dergiler bölümünden sorumlu olan arkadaş, genç bir kızla konuşuyordu. Ben gelince, *"Arkadaşa sor"* dedi. Şaşırdım. Meğer kız, Pencere Dergisi'ni soruyormuş. Kasım – Aralık sayısının çıkmadığını, Ocak-Şubat sayısı olarak önümüzdeki hafta yayımlanacağını söyledim. Ekim-Kasım sayısından beş tane satın almak isteyince, yeniden şaşırdım ve *"Ne yapacaksın beş tane dergiyi?"* diye sordum. Kız, **Ali Ağabey**'in (F. Bilir) kızıymış. Babası istemiş. Üniversitede okuyormuş burada. Tatile giderken götürcekmış. Ben de "Ağır Ol Bay Düz Yazı" ve "Çıkmın" dergilerinden de verdim. Bunları da götür diye...

Tam o sırada, *"Ben de sizi tanıyorum"* diyen bir ses duydum. Döndüm ki, **Erda Har**. Sakallı, paltolu bana upuzun gelen bir genç... İyi şair. Konur Sokağı'nın karanlığına karıştı

onunla...

Yüksel Caddesi'nden Selanik'e döneceğim sırada **Zeynep Karababa**'yla karşılaştık. Ses telleri yırtılmış, tedavi görüyormuş. Tam da, Behçet Aysan Şiir Ödülü Töreni'nde (8 Ocak 2001), sahnede türkü söylerken olmuş bu! *"Birden sesim gitti. Türküyü zor bitirdim."* dedi.

Kızılay'da, kahvelerde, meyhanelerde dolaşarak Aydınlık satan, yıllardır bunu yapan ve hemen herkesin tanıdığı **Mustafa** vardı. Kalan Yayınları'nda. Kızılay'da en çok tanınan adam...

Mesut (Özcan), **Kemal Burkay**'in şiir kitaplarının yeni baskısını yapacaktı. Burkay, "Değişiklik falan yapmadım. Eski baskılarına göre bas" demiş, ancak kitapları bulamıyor. "Derdim" in de, "Prangalar" in da bende olduğunu söyledim. Hiç usuna gelmemiş bende olacaktı. **Kemal Burkay**'in şiirini seveceğimi hiç sanmıyormuş. Oysa ne çok severek okumuştum Burkay'ın kitaplarını... Dahası, **Sezen Aksu**'nun bestelediği "Gülümse" hep dilimdedir...

(22.10)

29 Nisan 2007, Pazar, Ankara

Cuma günü akşama doğru, **Muzaffer Ağabey**'in (İlhan Erdost) yazısını göndermiş **Sular**ı (Erdost). Ancak, dosyayı açamadım bir türlü. Cumartesi sabah telefon açtım. Yeniden gönderdi. Aldım, açtım. **Osman Namdar**'ı aradım, metni okuması için.

Ece Ayhan üzerine söyleşiden İkinci Yeni'yle ilgili bölümü de okumamızı istemiş Muzaffer Ağabey. O söyleşinin ilk sayfası ve **Cemal Süreya** üzerine yayımlanmamış bir söyleşi... Osman okusun istedim, geldi ve okudu.

"Ece Ayhan Söyleşisi" nin sorularını **Eren Ağin** sormuş. İlk soru İkinci Yeni'yle ilgili... Diyor ki Muzaffer Ağabey:

"İkinci Yeni, şiirin 'kol saati'dir de. Ben Tokat ortaokulunda okurken, öğle öncesi son derste, kulaklarımız hep meydan saatinin vuracağı çandaydı. Kentin tek bir saati vardı dersem çok yanlışmış olmayız. Yoksa niçin meydanlara saat kulesi yapmak gereğini duysunlardı! İkinci Yeni, şiiri, saat kulelerini herkesin koluna taşıdı."

Henüz yayımlanmamış olan söyleşi ise, "Muzaffer İlhan Erdost'la Cemal Süreya Üzerine" adını taşıyor. Cemal Süreya'yla ilgili olarak diyor ki Muzaffer Ağabey:

"Cemal'in Erzincan sürgünlüğünü ben neredeyse öldükten sonra öğrendim. Cemal bunu bir giz gibi saklamış. Lisede 'Kürt' ya da 'Sürgün' olduğunu bilecekler diye korkuyla iç-içe yaşamış. Utanmış o zaman. Sonra bir gün Yalçın Küçük'ün kulağına eğilmiş, 'Yalçın demiş, biliyor musun, ben de Kürdüm' Cemal Kürt müydü? Şair Cemal Süreya bir kültürdür, kültürün etnisitesi olmaz, çünkü evrenseldir. Ama bir etnisite bulmak gerekirse, konuştuğu yazdığı dilin şairidir şair. Bundan negatif sonuçlar çıkarmak ilkeliktir."

"Akşam kalabalık alkol masaları insanın metrajını keser. Doğal ki uzun erimli üretiyaratılar için. Anlık deftere düşürülmüş dizeleler için değil."

"Memed Fuat'ın Yeni Dergi'si Papirüs'e göre daha disiplinlidir. Ama Yeni Dergi 'soğuk'tu, Papirüs ise taze somun sıcaklığında."

Muzaffer Ağabey'in Yeni Dergi için söylediğini düşündüm de... Memed Fuat'ın Adam Sanat Dergisi de öyle değil miydi? Soğuk!

Sanat Kurumu'na söyleşiden bir saat kadar önce gitmiştim. Vardım ki, **Vecihi Ağabey** (Timuroğlu) orada... **Nesrin Hanım**'la (Ergin) birlikteler... Timuroğlu'yla görüşmeyi ne çok zaman oldu... Ama, aynı adam ya... Sanki, 1980'li yıllarda Sanat Kurumu'nun o efsanevi yerinde, Piknik'in yanındaki yerde dinlediğim adam... Aynı...

Vecihi Ağabey, "Sen Amasya'dan yeni gelmiş-tin" dedi, eski yıllara ilişkin konuşurken... O zaten beni öğrencisi sanıyor. Evet, evet, Muzaffer Ağabey'den (Erdost) söz ediyorduk. "Onu resim çizmeye ben yönelttim" dedi. Cemal Süreya ile oturdukları masalarda, o, önündeki kâğıtlara bir şeyler karalamış hep... Cemal Süreya mı yalnızca? Muzaffer Ağabey de... Bu çizgileri görünce Timuroğlu, "Muzaffer, çizmeli-sin.... Resim yapmalısın!" demiş. 1980'li yıllar. **İlhan Erdost**'un öldürülmesinden sonra... "Yaptı... Acısını, İlhan'ı yitirmenin acısını tuvale yansıttı" dedi Timuroğlu. Ve şöyle sürdürdü:

"O resimlerinden sergi açtı... Burakmadı bir da-ha..."

Vecihi Timuroğlu'nun yaşamöyküsünü, bilgisayarıma aktarmıştım. Ankaralı Şairler Seçkisi çalışmam nedeniyle... Aktardığım kaynaksa, **İhsan Işık**'ın ansiklopedisiydi (1). Giderken, bilgisayara aktardığım yaşamöyküsünün çıktısını almıştım. Onu gösterdim. "Ağabey, bir yanlışlık varsa düzeltelim" dedim. Ne çok yanlış çıktı. Öncelikle, doğduğu köy... Bende ki bilgi: Körpınar Köyü, Kangal, Sivas. Köyün adını "Yellice" diye düzeltti. Sonra, "Bitlis'te Milli Eğitim Müdürlüğü görevinde bulundu." tümcesinde, Bitlis'in üzerinden bir ok çıkıp "Urfa'da" yazdı. "Ankara'da dekan danışmanlığı" yaptığı bilgisini ise tamamen çizdi. Hacettepe Üniversitesi'nde Temel Bilimler Fakültesi kurulmuş. O da sınavla orada görev almış. YÖK Başkanı **İhsan Doğramacı**, Timuroğlu'nun üniversitede görevlendirilmesine karşı çıkmış. "Ben sol eli olan insan istiyorum" demiş. (Tanıyanlar bilir: Timuroğlu'nun sol eli yok.) Kısa süre sonra kapattırmış o fakülteyi. "Ama, oradaki görevinin dekan danışmanlığı olmadığını" söyledi... Yapıtları bölümünde de eklemeler yaptı. Araştırma ve İncelemeler arasına, "Türkçe'de Dayanışma Üzerine Atasözleri", "Noktalama İşaretleri ve Yazım Kuralları", "Tarih Felsefesi Açısından Gençlere Atatürk"ü de ekledi. Çevirileri bölümüne, "Baudelaire'den Şiirler" ile **Marx**'tan ve **Engels**'ten çeviriler no-

tunu yazdı. Ancak bunlar kitap olarak yayımlanmamış.

Cemal Süreya'nın ölümünden hemen sonra yayımlanmış olan Yeni Yaprak Dergisi (**Ramazan Üren** çıkarırdı. Şimdiler de sesi soluğu yok... Nerededir, ne yapar acaba?) yanımdaydı (2). Baş sayfada, hemen dergi başlığının yanında bir şiir vardı. "Yeni Yaprak" imzalı. Onu okudum sunuş konuşmamda:

"Kulaksız!

Kulaklarını dört aç

Burada söz sultanı

Cemal Süreya yatıyor

Bizden söylemesi".

Derginin sunuşu niteliğindeki bu dizeleri Ramazan Üren yazmış olmalı. Süreya'nın mezarı Kulaksız'da... Oraya sesleniyor elbette de, bu özel sayıyı da işaret ediyor gibi... Derginin tamamı Cemal Süreya'ya ayrılmış. Ben etkinlikte, son sayfadan, yine imzasız olan Cemal Süreya başlıklı şu şiiri de okudum, yaşamöyküsünü özetledikten sonra:

"1931'de Erzincan'da doğdu

Yedi yaşında annesi öldü

Ortaokulda Dostoyevki'yi okudu

Ve o gün bugündür huzursuz

Şimdi Kulaksızda yatıyor

Şiiri mi?

Güneşten yırtılmış caz

Kavaldan akan gökyüzü.."

Cemal Süreya'nın çıkardığı Papirüs Dergisi'nin ilk sayısı vardı yanımda. Yarım gazete boyunda, biraz Orhan Veli'lerin Yaprak Dergisi'ne benzeyen, kötü mizanpajlı ilk sayı... Ben doğmadan önce yayımlanmış. Ağustos 1960'ta... Onu gösterdim. Künyesini okudum. Bunun nedeni biraz da, derginin Ankara'da çıkmış olmasıydı. "İdarehane Adresi" olarak, şu adres veriliyor:

"Mithatpaşa Cad. No: 29, Kat: 3 Ankara"

En sık geçtiğim caddelerden birisi bu... Bir gün bakmalı, o numarada, o adreste şimdi ne var? Bilmem ki, bina aynı bina mı? Yıkılıp yeniden mi yapılmıştır yoksa?

Osman (Namdar), Muzaffer Ağabey'in (İlhan Erdost) söyleşi metnini okuduktan sonra, sözü Vecihi Ağabey'e verdim... O, korkunç bir kültürel birikime sahip. Sözü aldı mı öyle yeri gezdirip dolaştırıyor ki... Yine aynı oldu. Bir not yazdım:

"Ağbi,

Üşüdüler,

Toparlayabilirsek..."

Ancak, daha ben notu önüne yaklaştırırken, anladı... "Tamam Mahzun, bitireceğim" dedi. Saat 17.00'de başlayacaktı söyleşi. Birazcık gecikmeyle on dakika kadar sonra başlamıştık. Ben Vecihi Ağabey'e notu yolladığımda saat 18.15 sularıydı. **Volkan**'ın (Şenkal) gitar dinletisi vardı bir de...

Şiirlerden bestelenmiş şarkıları seslendirdi Volkan. Çok da beğenildi. Alkışlandı... O sırada, fazla gecikmeden şarap servisini de başlatmıştık. Salon serindi çünkü. Şarapla ısınsınlar biraz diye düşündük. Gelenler, şaraplarını yudumlayarak dinlediler Volkan'ı...

Timuroğlu'nun konuşmasından bazı notlar aldım:

"Sanatçının aradığı gerçek, imgesel gerçektir."

"**Tevfik Fikret**, 'zulmeti beyza' diyerek, 'sis'i' 'beyaz karanlık' olarak betimlemiştir."

"Bugün Ankara'da, o büyük Dökmeci Holding'i bilirsiniz. Bu Holding'i yöneten çocuğun babası, Kaynak Dergisi'ni çıkaran Avni Dökmeci, küçük bir kurtasiyeci olarak öldü..."

Cemal Süreya'nın "Bun" şiirinden söz etti. Orada anılan **Max Jacop**'un ateist olduğunu söyledi. Jacob'un "Sağduyu" adlı kitabını ise **Ab-**

dullah Cevdet çevirmiş Türkçe'ye...

Süreya'nın bu şiirini biliyorum elbette. Şu dizesinden dolayı, özellikle unutmuyorum:

"Gözleri göz değil gözistan"

Da... Eve gelince yeniden okudum:

Elim geçiyor aptaldan

Kapital

Elim mi çiçek mi bilmiyorum

Bir elim bir çiçek mi açılan

Çekingen mahzun açılan bunu bilmiyorum

Ama üst üste yenildiğime göre

İskambil oynuyorum garanti

Max Jacob papazı ablasından

(...)

"Bun" (3)... Bu şiirde, yalnızca bir dizenin altını çizmişim önceki okumalarımda... Hangi dize? Elbette ki, anımsadığım dize:

"Gözleri göz değil gözistan"

(...)

(20.40)

5 Kasım 2009, Perşembe, Ankara

Akşam (Çarşamba akşamı yani) TRT programını yazıp bitecektim. Eve geldim, bilgisayarı açtım ki, daha doğru düzgün çalışmaktan elektrikler gitti. Elektrikler kesilirse diye değil, bir romantik zamanda yakarım diye pembe, büyük bir mum almıştım. Onu yakıp, ışığında şiir okudum. Şiirler... Metin Altıok'tan... Sonra dizeler üşüşmeye başladı... Onları not aldım mum ışığında...

22.30 gibiydi elektrikler gittiğinde... Yarım saatten fazla gelmedi...

(...)

Öğleyin işe giderken, İlhanİlhan'a uğradım. **Muzaffer Ağabey** (Erdost) bu kez oradaydı. 7 Kasım 2009 tarihli Katalog'u verdi. Yeni kitabı, "Şiirin U Dönüşü"nü (Onur Yayınları, Birinci Baskı: 2009, Ankara) imzaladı. Dışarı çıkacaktı. Telaşlıydı. Uzun düşünmek istemedi imzalar ken. "Sevgiyle Mahzun Doğan'a" demekle yetindi. Bunu söyledi de imzalarken. Ama o alışkın olduğum uzun çizgisini çekmiş. 4 yazıp, çizgiyi indirip aşağıya 7 Kasım yazmış. 7 Kasım İlhan Günü imzası olsun istediği belli...

Asi'ye (Tuğrul Asi Balkar) yollamam için de imzaladı. Ancak, Asi için özel bir şeyler yazmaya çalıştığını, onu da toparlayamadığını belirtti. "Okuma hakkım var mı?" dedim. "Elbette var!" dedi. İşyerine varır varmaz, açıp okudum. Şöyle yazmış:

"Asi,

Tanrı 'çivi'sini biraz eğri çaktı...

Bana dedi ki,

kulağıma fısıldadı...

'Asi'lere şeytan azabı bu...

Ama sen aldırma,

Tanrı'nın 'çivi'si, ensonu Tanrı kadardır. Bir si-
nekten az büyük, az küçük...

Bir gülüş olsun yüzünde istedim. Hepsisi bu."

Altındaki tarih: 7 Kasım 2009.

24 Ekim 2014, Cuma, Ankara

Vecihi Timuroğlu'nun cenazesine gideektim öğleyin. O nedenle saati 11.30'a kurmuştum. Ancak, saat 10 suları çalan telefonla uyandım. Murat karacan'dı. Cenazeyi haber veriyordu. Haberim yoksa diye... Bir süre sonra telefon yine çaldı. Hıdır Özcan'dı bu kez arayan. O da, cenazenin nereden kalkacağını soruyordu. Kısa bir süre sonra yine telefon çaldı, Behçet (Kemal Arslan) arıyordu. O da Ankara'ya geliyor-muş. Kız istemeye... Üçüncü evliliğini yapac-kmış. Bunları anlatıyordu.

Sonunda, 11.30'u beklemeden kalktım. Kahvaltımı yapıp, çıktım. Yağmur çiseliyordu çıkarken, şemsiyemi almıştım. Ama, hiç kullanmadan, açmadan taşıdım durdum yanımda.

Muzaffer Ağabey'i (İlhan Erdost) oldukça yorgun gördüm.

Murat Karacan çıkıp geldi sonra. Ahmet Özer, Nazlı abla, Hüseyin Atabaş, Hürdoğan Aydoğdu, Alper Akçam, Haluk Erdem, Abdullah Nefes, Remzi İnanc, Turgut Koçak, Aydın Şimşek cami avlusunda gördüklerim arasındaydı.

Remzi Ağabey, "Nasılsın sorusuna 'iyiyim' demenin kime ne zararı var" dedi. Devamında söyledikleri mi?

"Bunu iki nedenle açıklıyorum. Bir, karşındaki insan daha mutlu olacak. İki, Bundan rahatsız olacaklar düşünsün."

Çankaya'nın eski belediye başkanı Bülent Tanık da vardı cenazede.

Özcan Yalım dosyası nedeniyle Remzi Ağabey'in yazısını okurken, bu yazıların bazı günlüklerim ve Özcan Ağabey'in dergilerde kalmış şiirleriyle bir araya getirilip, bir de sonuna fotoğraf albümü eklenerek kitap yapılabileceğini düşünmüştüm. Hatta, öyle bir kitap dosyası oluşturdum. Sunuş yazısını bile yazdım sayılır, dosyanın sunuşu olarak yazmaya başlamıştım. Yazdım da çoğunu... Sanki bu düşüncemi okumuş gibi, bugün de Remzi Ağabey aynı şeyi söyledi. Mülkiyeliler Birliği Vakfı'na bunu önerebileceğimi belirtti.

Murat Koçak, cenazeden sonra işim yoksa

bir yerlerde çay içelim diyordu... Ama, cami avlusundan kalabalık olarak ayrıldık. Zerrin Taşpınar, Aydan Yalçın, Abdülkadir Budak, Mehmet Aydın, Celal İlhan, Hıdır Özcan... Arslan Abi, Sultan Su Akar, Aydanur Saraç.

Meşrutiyet'te, Boğaziçi Pastanesi'nde oturduk. Kuru pasta eşliğinde çay içtik.

Ne çok fotoğraf çektirdik.

Sultan Su Akar, Diyarbakırlıymış. Hıdır'ın memleketini öğrenmesiyle Kürtçülük Türkçülük üzerine bir konuşmadır aldı başını gitti. Rahatsız oldum.

Bir süre sonra kalktık. Hıdır ve Aydan'la yürüdük Selanik'te. Aydan Yüksel'de ayrıldı bizden. Katılabiliirdi, "Eve gideceğim, akşama misafirim gelecek", dedi. Hıdır'la ben Inn'e oturduk. Teras katı. Bir otuzbeşlik söyledik. Hıdır Mustafa'yı (Tunç) aradı. O da katıldı bize sonra. Sonra Ali Rıza Kars.

Gece bültenini dinliyorum bir yandan da...

29 Ekim resepsiyonu bu yıl AOÇ'deki Ak-Saray'da yapılacakmış. Kılıçdaroğlu, katılmayacaklarını açıkladı.

İstanbul'da, Sarıyer'de bir cinayet işlenmiş dün. Amcasıyla bir restoranda yemek yiyen 30 yaşındaki Ferdi Özmen, yemekten çıkışta, arabasına binerken, birisi tarafından arabasından indirilip, kurşuna dizilmiş.

Organizatör Ferdi Özmen, sosyal medyada Atatürkçü açıklamalarıyla tanınıyormuş. Gezi olayları sırasında Başbakan Erdoğan'ın kendisine dava açtığı haberiyle tanınmış. Tehditler alıyormuş.

(23.55)

(1) Türkiye Edebiyatçıları ve Kültür Adamları Ansiklopedisi, Hazırlayan: İhsan Işık, Cilt: 8, Elvan Yayınları, Birinci Baskı. 2006, Ankara).

(2) Yeni Yaprak, Ocak 1990, Yıl: 2, Sayı:14.

(3) Cemal Süreya, Sevdâ Sözleri / Toplu Şiirler, Can Yayınları, 1984, İstanbul.

(1) Türkiye Edebiyatçıları ve Kültür Adamları Ansiklopedisi, Hazırlayan: İhsan Işık, Cilt: 8, Elvan Yayınları, Birinci Baskı. 2006, Ankara).

(2) Yeni Yaprak, Ocak 1990, Yıl: 2, Sayı:14.

(3) Cemal Süreya, Sevdâ Sözleri / Toplu Şiirler, Can Yayınları, 1984, İstanbul.

“Müzik Dolabındaki Caz Kedisi”

*Sarp Keskiner'den Blues ve Sanat Adına
Doğaçlama Cümleler...*

Cazkedisi yazar ekibi olarak 2019 yaz ayında katıldığımız, İzmir Karşıyaka'da yapılan 3. Mavibahçe Caz Festivali'nde kısa ama etkileyici bir konuşma yapan Sarp Keskiner eminim tüm katılımcılarda hayli merak uyandırmıştı. Kendisinin gitarist, besteci, yapımcı, yazar ve aktivist olduğunu biliyordum ama onu daha yakından tanımak, izlemek, tanıtmak ve böylelikle çalışmalarını takip etmek için kafamda hemen sorular birikti. Gelen cevaplar onun bilgi birikimine örnek olacak derinlikte ve titizlikteydi. Hiç şaşırmadım...

“Kentine âşık bir İzmirliyim; altmış beş yıldır çiftçilikle uğraşan, köklü bir ailenin ferdiyim. Ömrümün şimdiye kadarki kısmında, birbirine tamamen tezat bir sürü hayat yaşadım. Bugünden bakınca tarif edecek olursam, toplumun her nevi kesimiyle iç içe ama aynı anda yaşama şansına erişmiş, bu çoğulluğun örüntüsünü taşıyan, bin yamalı bir bireyim.

Müzikle ve yazınla uğraşmaya ortaokul yıllarında başladım; bu uğraşlar zamanla hayatımın ayrılmaz parçası haline geldi.

1990 yılında amatör araştırmacı olarak başladığım müzikal maceram, gün geçtikçe beni müzik, metin ve yayın üretmeye itti. Böylece, kültür sanatının her alanıyla yakından ilgilenmeye koyuldum. Bu süreçte, Radyoaktif, Açık Radyo, ROLL, Express, REC, Rock Dünyası, Karga Mecmua ve Sanatatak gibi mecraların kuruluşuna veya devamına katkı sundum. İstanbul Blues Kumpanyası, Tuzlu Nehir, Kırık, Moe Joe, Saska, Leo Malandro, Noksan, Great Republic of South, Yuri Skies, Skip Lakes, Red Abizianas, Rom Blue, Noksan, The Old Ramblers gibi kurucusu olduğum, prodüktörlüğünü üstlendiğim grup ve projelerle kaydettiğim uzunlu kısı, otuzu aşkın albümüm var. Ayrıca 1996'dan bu yana kısa öyküler, tiyatro oyunları, belgesel filmler ve çağdaş sanat performansları için müzik üretmeye devam ediyorum; çeşitli yayınlarda editör olarak görev yapıyorum.

2004'ten bu yana, İzmir'de disiplinler arası etkinlikler tasarlıyorum; çeşitli organizasyonların yürütücü kurullarında görev alıyorum. 2011 yılından bu yana çeşitli kültür mekânlarına, festivallere ve oluşumlara danışmanlık yapıyorum; uluslararası kültür odaklarıyla ortaklaşa çalışmalar yürütüyorum. Ayrıca, kurucu üyesi veya idarecisi olduğum İzmir Kültür Pla+formu Girişimi, Teos Kültür Sanat Derneği, 6x6x6 inisiyatifi ve KARANTİNA kolektifi gibi yapılarla kültür politikaları, bellek, miras, ağ kurma ve kapasite geliştirme üzerine çalışıyorum.”

Yaşamda bazı insanlar vardır, yaratıcılıklarını dört duvar arasına sıkıştırmazlar, etkileşimin, birlikteliğin gücüne inanırlar ve bu tutumlarını çalışkanlıklarıyla birleştirerek pek çok yerde gözükürler. Sarp kanımca böyle bir insan... Onun ismini sadece İzmir'de değil İstanbul'da da pek çok müzik ve sanat projesinde ,

bazen cazcılarla, bazen bluescılarla, hatta sinemacılarla, en çok da güncel sanatçılarla görüşüyoruz ve bu çok kimliliğini tabiki merak ediyoruz...

"1980 darbesinin sonrasında inisiyatif almaya ve alaylı olmaya zorunda bırakılmış, kendini inşa etmekten başka çaresi olmayan, yoksunluktan zenginlik yaratmayı kendine görev biçmiş, bundan dolayı da istemli ve istemsiz yolculuklara çıkmaya zorlanmış bir jenerasyonun üyesiyim. Bugün böyle tanımlar yapmak bir yandan bayat tınlarken diğer yandan tuhaf kaçarken, bizim jenerasyonun kendini ifade etmek için seçtiği dili başka türlü kurmak maalesef mümkün görünmüyor çünkü birden çok kimliği üstlenmiş olmak veya buna zorunda bırakılmak, güncelin konusu değil. Meseleye oradan vardığımızda, "eskiden burası dutluktu" frekansına kapılabiliyoruz veya birileri bizi İsviçre çakısına benzetiyor. Ne var ki kültür sanat adına ortada pek de bir şey olmayan yıllarda ileride bize kimlik kazandıracak işlere girişmiş olmamızın mesnedini başka türlü izah etmek mümkün görünmüyor.

Birden çok beceriyi, sorumluluğu, yetiyi anında ve yerinde öğrenmek; denge balans mekanizmasını gözetmek kaydıyla bizim için zorunluluktu. Diğer yandan, iyi yazı yazmak, sanat faaliyetlerine alan açmak veya kendimizi ifade edebileceğimiz mecraları bizzat katkı sunarak güçlendirip yaygınlaştırmak kaçınılmazdı. Sonuç olarak süreç, beni kültür ve sanatın birden çok alanında edindiğim deneyimi birleştirmeye, biriktirdiklerimi sivil toplumun

yararına nasıl kullanabileceğime bakmaya çağırırdı. Varılan durakta, yaş almanın da etkisi varmış; onu görüyorum. Bir zamanlar hiçbir işe yaramadığını zannettiğim nice birikim, bugün birbiriyle birlikte çalışır, işler hale geldi. Sonraki gündemim, beni kendiliğinden birbiriyle çalışır hale gelen şeyleri hepimizin faydasına yönelik nasıl kullanılabileceğime dair akıl üretmeye götürdü. Yaklaşık otuz yıldır etkinlik tasarlıyorum, yazıyla sesle uğraşıyorum; yayın ve müzik üretiyorum, süregideni iyileştirmeye dair çözüm arıyorum ve hâlâ karşılaştıklarımınla biriktirmiş olduklarımı anlamaya, anlatmaya, seslendirmeye, sentezlemeye çalışıyorum. Üstlendiğim kimliklerin çeşitliği de etrafımdaki kimliklerin ve yapıların çeşitliğiyle çoğalıyor. Hiçbir işimde bir başıma değilim; özgürce var olabilmenin ve üretmenin ancak etrafımdakilerle koşulsuz dayanışmayla mümkün olabileceğine, eldeki imkânları birleştirmenin ve omuz omuza mücadele etmenin gereğine inanıyorum."

Bu sayfalarda hep caz ve şiir etkileşimi üzerine örnekler, müzisyenler ve albümler hakkında kalem oynattık. Ama Sarp her şeyden öte bir blues sanatçısı. Onun çalışmalarını youtube'da "Sarp Keskiner" adıyla aratırsanız görebilir, izleye-

bilir ve dinleyebilirsiniz.

"Ben kendi kendime müzik yapmaya Latin Amerika coğrafyasının halk şarkılarını söyleyerek başladım. O zamanlar ilkokulu yeni bitirmiştım. Ortaokul yıllarımı ise rock tarihini hatmetmeye harcadım çünkü bu alanı anlamaya, hatta onun parçası olmaya dair durdurulamaz bir tutkum vardı. Lise yıllarımda, şehrin önde gelen plak simsarlarından biri haline geldim ve bu tutkulu uğraş beni rock, soul ve funk dedikleri janrların temelinde neyin yattığını anlamaya itti. Üniversite eğitimim için İstanbul'a gittiğim ilk sene içinde, tam da arzu ettiğim üzere, blues ve gospel adına elimin erdiği ne varsa topladım.

Sarp Keskiner, bolca doğaçlama içeren gitar sololarını ve zengin melodilerle yüklü bestelerinin kaynağını salt kendi duygu dünyasında arayan müzisyenlerden değil, algı kapısını, atmosferini soluduğu, vatandaşı hissettiği küresel dünyanın tüm haleti ruhiyelerine açan bir sanatçı kervanında... O halde onun sanatsal metodolojisi pek çoğumuza örnek olabilir...

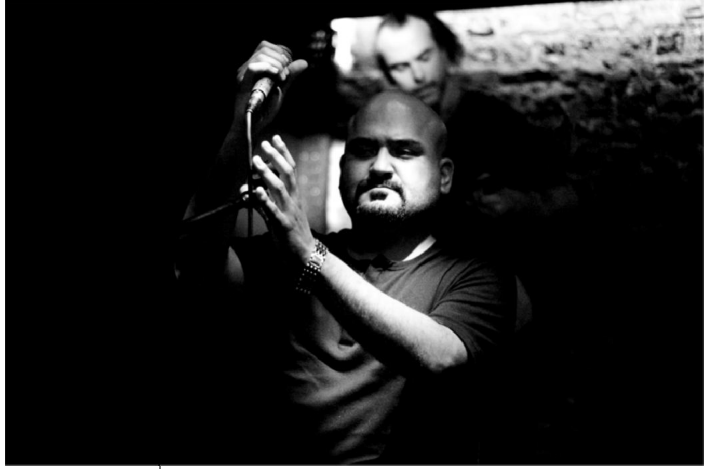
"Kendinizi bulduğunuz, sonrasında kendinizi ifade etmeye başladığınız müzikler, zamanla ruhunuzun, hatta bedeninizin parçası haline gelmeye başlıyor. Bu yolculukta, ilgilendiğiniz müziğin barındırdığı kültüre dair her türlü bileşeni anlama gayretine düşüyorsunuz. Aradan geçen onca yılın sonucunda, ilgi duyduğunuz her kültürün parçası haline geliyorsunuz çünkü antropoloji, etimoloji, siyaset bilimi, gastronomi, edebiyat ve görsel sanatlar, sizi ilgilendiğiniz müzik tarzlarına ait imge dünyasını mümkün olan en berrak şekilde anlamaya çağırıyor. Hayat da bu yolda ilerlerken size beklenmedik sürprizler,

karşılaşmalar sunuyor. Özgür caz, blues, soul ve rock tarihini inşa etmiş nice isimle tanışmış, söyleşmiş, sahneyi paylaşmış ve kayıt yapmış olmam, sürecin doğal parçası ol- sa gerek.

Diğer yandan, hangi müziğin görünürlük kazandığı dönemde neden ve hangi saiklerle ortaya çıkıp varlık bulduğunu anlayabilmek de aynı sürecin parçası. Bize düşen, deneyimle bilgiyi harmanlamak ve sonra, elde edilen harmanın sanatın diğer disiplinleriyle nasıl işlendiğine, işlenebileceğine bakmak... Zira müzik üretiyor veya müzik üzerine yazıyor, konuşuyor olabilmenin bir başka biçimde var olabileceğine inanmıyorum. Neden inanmıyorum? Çünkü karşılaşmalarım, tecrübelerim ve analizlerim, bana bunun başka türlü olamayacağını gösterdi; göstermeye devam ediyor. Güncel sanat, görsel sanatlar, toplumsal bellek veya gastronomi üzerine çalışırken de aynı izleği takip ediyorum çünkü elde ettiğim doneler, beni tüm bunların nasıl birleşmiş olduğuna, birleşebileceğine götürüyor. Bugün itibarıyla, hele ki hakikat sonrasını hunharca tartıştığımız günlerde, yalnızca sentez üretmeye muktedir olabileceğimiz bir dünyada yaşıyoruz ve üretmeye kalkıştığımız sentezlerin sadece üstün körü varsayımlara dayanıyor olmasını çok acıklı buluyorum. Hakkatin kökünün nereye dayandığını es geçmek veya bunu sezebilecek donanımdan yoksun olmak, bizi ancak hakikati yok etmeye götürüyor. Lümpenliğin böylesine fütursuz ve içi boş bir diktatorya biçimi inşa edebileceğine herhâlde kimse inanmazdı ki zamanında bayraktarlığına kalkıştığımız lümpen temelli nice müzik akımının bugün kült mertebesine neden ve nasıl erişmiş olduğuna ayrıca kafa yormak gerekiyor. Bu da bizi sınıf meselesini ve mücadelesini güncel zeminler üzerinden yeniden tartışmaya,

tanımlamaya çağırıyor.

Sarp'ın cümlelerinden anlaşıyor ki müzik anlayışının, birikimin arkasında entelektüel bir araştırma ve biriktirme çabası yatmakta. Peki kendisi ilham aldığı "Özgür caz, edebiyat ve kolektif doğaçlama" meselelerine dair neler söylemek-te...

Özgür caz, edebiyat ve kolektif doğaçlama meselesine girmeye yerimiz dar fakat şunu söyleyebilirim: Neyin neden bir coğrafyada halkların yaygın ifade biçimi haline geldiğini veya sanatın çeşitli disiplinlerinde neyin neden aniden geçerlilik kazandığını anlamanın yolu, ancak dönemin konjonktürünü, siyasi ortamını, ekonomik trendlerini ve buna bağlı olarak, ortaya çıkmış alt kültürlerin kendini nasıl kimliklendirdiğini anlamaktan geçiyor. Bu da yetmiyor; ortaya çıkan alt kültürlerin veya ikonların giyimden jargona dek, neyi nasıl neden biçimlendirdiğine bakmamız şart görünüyor. 90'ların Anadolu'sunda hip hop kültürünün neden aniden bedenlendiğini açıklayabiliyorsanız, rap'in neden günümüzde ülkenin popüler müziği haline geldiğini açıklarsınız. Bununla beraber, aynı yıllarda dünyada başka coğrafyalarda niçin benzer hareketlerin ortaya çıktığını veya ortaya çıkan hareketlerin 80'lerin Amerika'sı ile hangi bağlamda örtüştüğünü bir arada okursunuz. Müziğin hangi alt kültürüne, janrına merak duyuyor olursanız olun ki ilginizi anlatı yordamlarından, benimsenen biçemlerden, baskın çıkan imgelerden ve dolayısıyla tüm bunlara eşlik eden edebiyatla görsel dilden bağımsız tutamazsınız; karşı karşıya olduğunuz şeyi enine boyuna anlamak, irdelemek zo-

rundasınız. Bu bir zorunluluktur; sevdiğiniz veya ilgi duyduğunuz müziklerin, kültürlerin neye dayanarak var olduğunu anlamaktan kaçındığınızda, anlatılarınızla replikalar dünyasında raksetmeye koyulursunuz. O kertede, öykündüğünüz ve analiz etmeye kalkıştığınız öncülerin, gerçeğin nüshalarından ibaret olduğuna ya ayarsınız ya aymazsınız. Neye aydığınız, bireysel yolculuğunuzun sonraki merhalelerinde hangi duraklara uğrayacağınızı tayin eder. Aymazlık baskın çıkarsa, konudan bihaber olanların gözünü boyamaya devam edersiniz ama geri kalanlar, sizin raksınızı izlemek istemez çünkü raksınız, sadece varsayımların üzerine kurduğunuz bir koreografiye dayanmaktadır. Şahsen, müzik yapma, müziği konuşma veya müzik üzerine yazma çabasının iyi niyetli girişimlerden çok, sadece dayanakları net bir şekilde açıklanabilen hakikatlere dayanması gerektiğine inanıyorum.

Blues ve gospel hakkında fikir sahibi olmadan caz, rock, soul, reggae, funk, hip hop veya tropicalia tarihini ne anlayabilir ne de anlatabilirsiniz. Zira bunlar tarihsel, ekonomik, siyasi, antropolojik ve etnolojik anlamda birbirine binlerce iplikçikle bağlanmış meseleler yumağıdır. Müzik yapmaya kalkışmak, bu yumakları bilmeyi gerektirmez çünkü müzik yapmaya yeltenmek, içgüdü-

sel bir girişimin sonucudur. Tam da o yüzden, müzik üretmek devrimci bir faaliyetdir. Örgütlediğiniz sesler hayatta karşılık bulursa birileri sizi dinlemeye koyulur. Oysa müziği bir başkasına anlatmak veya müzik üzerinden mit, hikâye üretmek, nisan ayında Sibiryâ buzulları üzerinde yarım litre votka içip dans etmeye benzer. Ansızın o buz kırılır, hakikatin içine düşüverirsiniz. Şakası yoktur çünkü donarsınız.

Hangi blues parçalarının Sarp'ı etkilediğini ve bu parçaların sözleriyle nasıl bağ kurduğunu da öğrenmek istiyorum.

Öncelikle soru blues üzerinden geldiğine göre, spiritüellerle hâpishane şarkıları yani 40'lara dek kayda geçmiş olanların bahsettikleriyle beni derinden etkilediğini söyleyebilirim. Mısra dizimi, Anadolu'nun ozanlarına benziyor; örülmüş cümleler bütünsel anlamda aynı odağa bakmıyor ve çoğu şarkı, sözlerin kurgulanması bağında gayet şaşı bir mimariye sahip. Bu çok ilgimi çekiyor. Blues'un anlatım dağarcığı, az önce olmuş bitmişle geçmişte olmuş bitmiş muazzam bir sembolizm üzerinden, birbirine içkin şekilde ortaya koyar. Kimi blues sanatçıları, seslendirdiği veya yeniden "işlediği" şarkıları açtığı bahis üzerinden giriş – gelişme – sonuç bağlamında işlerken, kimileri toplamda net bir konuya işaret etmeyen, olan bitene parmak ucuyla dokunan bir kurguyu tercih eder. Kimileriye günlük politik meselelere, yolculuk hallerine, eğlence ortamlarında neyin yaşandığına, verasete veya nafakaya, cinsiyet meselesine, pişen yemeklere, kaçak endüstrilere, halk arasındâ efsaneleşmiş fenomen karakterlere, gülünç hallere ağırlık verir ki o kertede, bu müziğin "ezilen zenci" ile "pamuk tarlası" kavramlarına neden sıkıştırıldığını ayan

beyan ırkçı bakış üzerinden okumak gerekiyor. Sistem, bir müziği nasıl kodlamanız, nasıl okumanız, nasıl icra etmeniz, nasıl yaşatmanız konusunda sizi sürekli manipüle eder ve günün sonunda, o müziği var kılan, yaşatan unsurların ne olduğuna dair bağlam kurma yeteneğinizi kaybedersiniz. Sistem, bir dizeyi alıp bir başka formda işler; siz onu rock tarihine veya onu öyle işlemiş olana ait zannetmeye başlarsınız. Mitolojisini öyle kurar çünkü dönüştürdüğü malı hedef kitlesine ancak öyle satabilir. Bu bağlamda, ilgilendiğiniz blues şarkısının kayda alındığı dönemde bahsettiği meselenin sınıfsal anlamda neye tekabül ettiğini fark etmek, bu müziği yapıyorsanız elzemdir. Üstelik bu müzikle hemhâl iseniz, şarkı ailelerinden oluşan bir sürü hevengi bilmekle yükümlüsünüz. Aynı şarkının veya ait olduğu şarkı ailesinin İngiltere'de neden ve nasıl bir rock klasiğine dönüştüğünü anlamak, Britanya'nın o dönemde içinden geçtiği tünele bakmayı gerektiriyor. Bir şarkının dayandığı jargonun 60'larda hard bop, 70'lerde soul, 80'lerde hip hop parçasında kendini yeniden var etmiş olmasının son derece net ve insani temelleri var ki o temeli anlamak, bu müzikle uğraşanların kaçınılmaz derdi oluyor.

Caz için sıklıkla kullanılan "doğaçlama" sözcüğü, sözlüklerde" konuya bağlı fakat metne bağlı kalmadan, içinden geldiği gibi konuşması ve davranması" olarak tanımlanır. Sadece müzikte değil, tiyatro, edebiyat dahası sanatın pek çok türünde örneklerini görsek de herkesin pek de beceremediği bu tekniği Sarp Keskiner sadece müzikte değil, sorulara cevap verirken de ustalıkla becermekte. O halde bize düşen onun sevdiklerini anlamaya çalışmak için biraz çaba göstermek, tıpkı caz dinlerken yaptığımız gibi....

CAZKEDİŞİ

çevirişir •• aprilja zank

leylek rengi günler

Nisan ayında
yağmurlu bir gün
çamur içindeki
pek çok tonun
bu şehirde
çiçek açmış bir leylek dalı
bir bellek sığraması

dalın öbür ucunda
art arda sıralı leylek rengi
vazoları, kâseleri, sürahileriyle
bir oda
gösterişli çelenklerden
çok mutlu
yumuşak dokuların
çekici kokularından
sırılsıklam
beklemekten gergin

gelemedin
o gün
iyi nedenlerin vardı
aile görevlerin
benim için
sondu
sonuncusuydu
leylek rengine çalan günlerimin

çeviren: baki yiğit

aprilja zank

Alman şair, çevirmen ve öğretim görevlisi Aprilja Zank, edebiyat ve psikodilbilim konulu teziyle Münih'teki Ludwig Maximilian Üniversitesi'nden doktor unvanı aldı. Yaratıcı yazma ve çeviri kuramı dersleri vermektedir. 2013'te Terminus Arcadia adlı kitabıyla Twowolvz Press Şiir Yarışması'nda ikinci oldu. 2010'da Almanya'da Almanca ve İngilizce yayımlanan Poetry TREN'D Şiir Antolojisi ve 2014'te İngiltere'de yayımlanan Poets in Person Şiir Antolojisi'nin editörlüğünü yaptı. İsviçre'de düzenlenen Vera Piller Şiir Yarışması'nda ödül kazandı. Dr. L. S. R. Prasad tarafından Telugu diline çevrilen şiirleri, 2018'de Hindistan'da Arkadya'ya Yalınayak adıyla kitaplaştı. 2019'da ABD'de Beat şiirlerini topladığı İşaretleri Okumak adlı kitabı yayımlanan Zank, Almanya Ömür Boyu Beat Şairi Ödülü'ne layık görüldü. Aynı zamanda tutkulu bir fotoğrafçıdır; çektiği fotoğrafların birçoğu ödül aldı ve şiir kitabı kapakları için seçildi.

Şiir ve Şiir Kültürü Dergisi
Üç ayda bir yayımlanır
Yaygın Süreli Yayın

Yıl: 5 Sayı: 21
Nisan - Mayıs - Haziran 2020

Duvar Kitabevi Kirt. ve Müzik Ürün-
leri San. Tic. Ltd. Şti. adına
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü
Berkan Balpetek

Yayın Yönetmeni
Halim Yazıcı

Yayın Kurulu
Halim Yazıcı - Erkan Karakiraz

Tasarım-Uygulama
Bassaray Matbaası
İlhami Güler

Yazışma Adresi
cazkedisidergisi@gmail.com

Yönetim Yeri
853 Sk. No:13 P:10
Kemeraltı - Konak / İzmir
Tel: 0 (232) 484 88 68
duvarkitabevi@gmail.com

*Ürün gönderiminde e-posta adresi-
nin belirtilmesi; bilgisayar ortamın-
da, 12 punto ile yazılması; e-posta ile
ya da yazışma adresine cd ile ulaştırıl-
ması; a4 kağıdı ile 3 sayfa aşma-
ması ve önceden başka bir yerde ya-
yımlanmamış olması gerekmektedir.

* Dergide yayımlanan ürünlerden ya-
zarı sorumludur.